Львівська школа дипломатії ▪ Lviv School of Diplomacy

Маркіян Мальський
Ігор Земан

Львівська школа дипломатії

Lviv School of Diplomacy

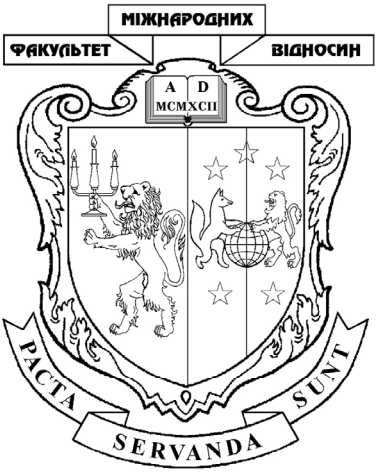
МІЖНАРОДНИХ
ФАКУЛЬТЕТ
ВІДНОСИН
A D
MCMXCII
PACTA
SUNT
SERVANDA

Маркіян Мальський
Ігор Земан

Львівська школа дипломатії

**ДИПЛОМАТИЧНІ СТУДІЇ
У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

Львів
2020

Markiyan Malskyy
Ihor Zeman

Lviv School of Diplomacy

DIPLOMATIC STUDIES AT LVIV UNIVERSITY

Lviv
2020

УДК [327.01:341.7.01]:378(477.83-25)](091)(06)
М 21

Рецензенти:
д-р політ. наук, проф. *Копійка Валерій Володимирович*
(директор Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка);
д-р юрид. наук, проф. *Буроменський Михайло Всеволодович*
(професор кафедри міжнародного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка).

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка (Протокол №22 від 28 вересня 2020 р.)

Маркіян Мальський, Ігор Земан
М 21 Львівська школа дипломатії (Дипломатичні Студії у Львівському університеті) / М. Мальський, І. Земан. – Львів, 2020. – 122 с.

Досліджено передумови становлення школи дипломатії у Львівському університеті. Простежено особливості організації та діяльності Дипломатичних студій та факультету міжнародних відносин. Встановлено елементи спадковості міжнародно-правової та дипломатичної наукових шкіл в історії Університету. Акцентовано на ролі дипломатичної та міжнародно-правової науки у якості регулюючих факторів міжнародно-правових відносин.

Для викладачів, студентів та усіх, хто цікавиться історією дипломатії, міжнародного права та міжнародних відносин.

© Мальський Маркіян, Земан Ігор, 2020
© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020

УДК [327.01:341.7.01]:378(477.83-25)](091)(06)
М 21

Reviewers:

Doctor of Sciences (Political Science), Professor *Valerii V. Kopiika*
(Director of the Institute of International Relations,
Taras Shevchenko National University of Kyiv);
Doctor of Sciences (Law), Professor *Mykhailo V. Buromensky*
(Professor at International Law Chair, the Institute of International
Relations, Taras Shevchenko National University of Kyiv)

Translation into English:

I. Byk, R. Dmytrasevych, N. Dolinska, M.Kopchak,
O. Zaruma, I. Losyeva, M. Sokalskiy

Editor of translation: I. Byk

Recommended for publishing by the Scientific Board
of the Faculty of International Relations
of the Ivan Franko National University of Lviv
(Record № 22 of 28 September, 2020)

Markiyan Malskyy, Ihor Zeman
М 21 Lviv School of Diplomacy (Diplomatic Studies at Lviv University) / M. Malskyy, I. Zeman. – Lviv, 2020. – 122 p.

The monograph investigates the background of the formation of school of diplomacy at Lviv University. The authors consider peculiarities of the organization and functioning of Diplomatic studies and the Faculty of International Relations. Elements of continuity of diplomatic and international law schools in the history of the University have been defined. Special attention is paid to the role of diplomatic and international law schools as regulating factors of international legal relations.

For lecturers, students and all interested in the history of diplomacy, international law and international relations.

© Markiyan Malskyy, Ihor Zeman, 2020
© Ivan Franko National University
of Lviv, 2020

ЗМІСТ

Передмова **9**

Генезис **13**

Створення **22**

Alma mater **34**

Відновлення **41**

Післямова **58**

CONTENTS

Preface **63**

Genesis **67**

Establishment **77**

Alma mater **91**

Renewal **99**

Afterword **117**

Якоб Пітер Гоуі. Падіння Ікара.
Jacob Peter Gowy. The Fall of Icarus

ПЕРЕДМОВА

«Все нове – це добре забуте старе»
Жак Пеше

У жовтні 1930 року у Львівському університеті на факультеті права відкрили унікальну трирічну магістерську програму – **Дипломатичні студії**. Ці студії не мали аналогів у Центрально-Східній Європі і були єдиною школою дипломатії комплексного типу, оскільки майбутніх фахівців готували не тільки до дипломатичної та консульської служби, а й для роботи журналістами, правниками, в банківському секторі чи органах державної влади. Тоді лише у Львівському університеті випускники Дипломатичних студій отримували диплом з науковим ступенем **магістра дипломатії**.

Ініціатором створення та керівником Дипломатичних студій був відомий професор міжнародного права, завідувач кафедри міжнародного та політичного права, суддя *ad hoc* Постійної палати міжнародного правосуддя в Гаазі **Людвік Ерліх**.

Програма студій охоплювала предмети, які стосувалися не лише актуальних проблем міжнародного права та дипломатії, а й аналізу тогочасних міжнародних відносин та історії дипломатії. Важливим елементом навчання було викладання іноземних мов, зокрема для підготовки кадрів для дипломатичних представництв на Близькому

Сході та у зв'язку з розширенням торгівельних контактів з цим регіоном. На студіях вивчали перську та турецьку мови.

Навчальна програма мала добре продуману структуру, в якій органічно поєднувалась теорія та практика: студенти стажувалися в дипломатичних представництвах за кордоном і центральних органах державної влади, а частину занять проводили досвідчені викладачі-практики, серед яких були діючі дипломати та співробітники центральних органів державної влади.

Вісімнадцятого жовтня 2020 року виповнюється 90 років з часу заснування Дипломатичних студій у Львівському університеті. Святкування такої події свідчить про особливе історичне місце дипломатичної школи Львівського університету на початку XX ст., спадковість і наступність її основних традицій, організаційно відновлених у 1992 році як факультет міжнародних відносин.

У 2016 році на сторінках книги «Східно-Західна вулиця…» Філіп Сендс писав, що «видається більше ніж просто збігом обставин той факт, що двоє людей (Герш Лаутерпахт та Рафал Лемкін – авт.), які зробили більше ніж інші для створення сучасної системи міжнародного правосуддя походять зі Львова».[1]

Адам Редзік у своїй енциклопедичній праці про історію Львівського університету «Academia Militans…» цитує вислови відомих науковців про освітнє середовище у Львові запитуючи «чому творчі та інноваційні люди з надзвичайними здібностями генерування інформації обирають одні географічні регіони та оминають інші?

[1] Sands Ph. East West Street: On the Origins of Genocide and Crimes Against Humanity. Weidenfeld & Nicolson. London, 2016. P. XXIX.

Чому в час можливості вільного пересування відають перевагу визначеним місцям? Львів на зламі XIX і XX століть та в міжвоєнний період належав до творчих регіонів Європи…В тому місці (Львові – авт.) була добра міжлюдська атмосфера, в якій витав дух толерантності. Значним багатством кожної культури є багатонаціональність».[2]

Феномен Дипломатичних студій – це свідчення того, що Львівський національний університет імені Івана Франка маючи довгу і складну польсько-австрійсько-українську історію, продовжує відігравати велику консолідуючу роль у налагодженні та продовженні міжнародного діалогу щодо спільного історичного минулого та спільних традицій дипломатичних шкіл. Ректор Університету проф. Іван Вакарчук зазначав «Історія Львівського університету – це столітні переплетення творчого неспокою Людини, світу її яскравих інтелектуальних ідей, наукових пошуків і стремлінь до досконалості; це місце зустрічі зрілості та молодості духу».[3]

---

[2] Redzik, Adam (red.), Academia Militans. Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie. Kraków, 2017. S.30, 31.

[3] Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка : в 2 т. Т. 1: А-К. Львів, 2011. С.11.

Титульна сторінка книги Morski Tadeusz. Myśli
o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży
do służby dyplomatyczney w Polszcze (Warszawa, 1792)

ГЕНЕЗИС

Дипломатичні студії, засновані у 1930 році у Львівському університеті, безсумнівно, були унікальним утворенням. Було б дуже цікаво дослідити звідки їхній засновник проф. Л. Ерліх міг почерпнути таку ідею? Завісу цієї таємниці привідкрив сам вчений, який у 1949 році у невеликій монографії «Зарис історії науки права народів, політичного та адміністративного права в Польщі» писав: «…у 1792 році польський дипломат Тадеуш Морскі виступив з працею "Думки про потребу і спосіб підготовки молоді до дипломатичної служби в Польщі". Дипломат висунув оригінальну та цікаву ідею створити в Польщі школу дипломатії. Він пропонував цікавий навчальний план, до якого мали належати такі предмети, як: політична та фізична географія земної кулі, економічна (торгова) географія, світова історія та історія Польщі, державний устрій європейських держав, право народів (особливо договірне право), наука про торгівлю та три найважливіші західні мови. Цей курс мав бути трирічним. Дипломат писав, що школа мала бути організована так, щоб підпорядковуватись міністрові закордонних справ і посольствам за кордоном».[4]

Враховуючи те, що чимало ідей автора праці "Думки про потребу і спосіб підготовки молоді до дипломатич-

[4] Ehrlich L., Langrod J. S. Zarys historii nauki prawa narodów, politycznego i administracijnego w Polsce. Kraków, 1949. S. 13.

ної служби в Польщі" були враховані під час створення Дипломатичних студій у Львівському університеті у 1930 році, варто детальніше розглянути окремі тези.

У вступній частині до своєї праці Т. Морський розмірковував над оптимальними механізмами ведення успішних міжнародних відносин і ефективного зовнішньополітичного курсу. На його думку, для досягнення успіху потрібно забезпечити «досконалість двох пружин – військової сили та політичної системи з гармонійною координацією. Ці дві пружини тісно пов'язані між собою та поєднані з третьою принциповою, а саме внутрішнім урядом. Головною ціллю внутрішнього уряду є щастя громадян; мета державного війська це забезпечення цього щастя всередині та зовні держави; метою політики та переговорів є попередження потреби застосування збройної сили».[5]

Як цікаво звучить сьогоднішнє розуміння гармонійного існування політичних інституцій суспільства. Ф. Фукуяма зазначає «…сучасна успішна ліберальна демократія поєднує в собі три набори цих інституцій (держава, верховенство права, підзвітний уряд – авт.) у стабільному балансі. З одного боку, держава концентрує та використовує владу, забезпечує дотримання чинних законів її громадянами і захищає себе від інших держав та загроз. З другого боку, верховенство права та підзвітність і відповідальність уряду обмежують владу держави, спочатку змушуючи її діяти згідно певними правилами, а далі гарантуючи, що вона підпорядкована волі народу».[6]

---

[5] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 7, 8.

[6] Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції. Пер. з англ. Роман Корнута. К., 2018. С.33.

Т. Морський обґрунтовував потребу існування науки про міжнародні відносини, яка охоплює окремі компоненти інших суміжних наук. Дипломат зазначав, що «людське життя наскільки коротке, а наука про владу настільки складна, що унеможливлює одній людині однаково добре вивчити усі її складові. Оскільки важко засвоїти одночасно науку про війну, торгівлю та політику і дійти в цих науках такого ступеня досконалості, та залишитись у такому віці, в якому можна ще бути потрібним Вітчизні. Складні науки звикли розвиватись у тих державах, де кожен, хто обрав певну спеціальність, вірно її дотримується впродовж цілого життя і тим намагається удосконалюватись».[7]

Додатковим аргументом до необхідності окремої науки про міжнародні відносини є обґрунтування базових знань, якими має володіти майбутній дипломат. Т.Морський зазначав, що «…послу для того, щоб детально розуміти суть справ та причини певних дій потрібно добре знати всі особливості власного уряду, а також вчитись і пізнавати характер та поведінку правителя та міністрів держави свого перебування. Без таких знань послові буде неможливо отримувати необхідну інформацію та обирати необхідну тактику діяльності. Кожен монарх та міністр є передусім людиною зі своїми слабостями, уподобаннями та здібностями. Ці риси посол має досконало вивчити, якщо хоче просувати інтереси своєї держави і долати несподівані труднощі».[8] Ці твердження інтерпретовані в поглядах сучасних польських науковців.

---

[7] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 21.

[8] Ibidem, S. 195.

Е. Галіжак уважав «важливим виявом участі держави у міжнародних відносинах є утворення ними міжнародних інституцій, без яких був би щонайменше ускладнений, а то й неможливий розвиток і функціонування держав. Міжнародні інституції стосовно держав є одночасно їхньою зовнішньою структурою (середовищем)».[9]

На важливості наукових знань наголошував і класик політичної думки Т. Гоббс: «наукове знання – знання послідовностей фактів і їх залежності одне від одного… Світло людського розуму – це зрозумілі слова очищені чіткими визначеннями, де міркування – це крок, ріст знання – шлях, а благо людства – мета.. Багатий досвід – це розсудливість, а багатство знань – це досвід».[10]

Т. Морський у своїй праці сформував ключові компоненти навчального курсу з підготовки кандидатів до дипломатичної служби, до яких включив: найбільш вживані іноземні мови (французька, німецька та англійська), щоб читати наукові книги враховуючи популярність цих мов у Європі; загальна географія та географія Польщі; всесвітня історія (особливо європейська) та історія Польщі; сучасний політичний устрій європейських держав з метою дослідження характерних особливостей і слабких сторін у системі влади іноземних держав; наука міжнародного права, з особливим наголосом на вивченні системи сучасних міжнародних договорів; наука про загальну міжнародну торгівлю.[11] Дипломат вважав, що «…науку міжнародного

---

[9] Haliżak E. Podejście instytucjonalne w badaniu stosunków międzynarodowych. Polska w instytucjach międzynarodowych w latach 1918 – 2018. Warszawa, 2019. S.24

[10] Гоббс Т.Левіафан / Пер. з англ. Київ, 2000. С.96, 97.

[11] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 77, 78.

права потрібно поділити на дві ключові частини. Перша частина має стосуватись природи та змісту договорів і відносин між народами. Друга частина – описувати форми договорів, їхніх особливих рис та способів ведення переговорів. Врешті, наука міжнародного права має охоплювати дипломатичний церемоніал, який існує при дворах різних держав.[12]

Політика – це наука, яка керує сукупністю відносин між людьми. Вчений вважав, що політика поділена на дві головні частини: перша частина охоплює правила, що врегульовують взаємні погляди та потреби людей однієї спільноти, які становлять один народ. Друга частина містить правила, які врегульовують відносини між народами.[13] Л. Ерліх писав, що «наука міжнародних відносин займається тією найширшою стороною співіснування людей, якою є співіснування цілого людства, співіснування народів».[14]

Індивід у поглядах Т.Гоббса – це передусім природний егоїст, налаштований на задоволення власних потреб і насолод, головне – на самозбереження та утвердження у власному бутті та на боротьбу і зростання свого контролю над усіма іншими. Оскільки такі прагнення притаманні усім людським індивідам, невідворотним завершенням природного стану людського співжиття виявляється «війна всіх проти всіх». Лише процес державотворення здатен покласти край війні кожного з кожним і забезпе-

[12] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 106, 107.

[13] Ibidem, S. 39.

[14] Ehrlich L. Wstep do nauki o stosunkach miedzynarodowych, nakl. Ksiegarni Stafana Kaminskiego. Krakow, 1947. S.5.

чити людям безпеку. Народжена таким чином держава починає жити власним життям.[15]

Можна дивуватись, наскільки правильно Т. Морський сформулював одну з ключових функції дипломатичного представництва, а саме «всеосяжне та водночас обережне з'ясування усіх подій, які відбуваються в іноземній державі»[16], яку згодом кодифікували та закріпили у ст. 3 Віденської конвенції про дипломатичні зносини 1961 року.[17]

Варто зазначити, що у праці подані цінні практичні поради та рекомендації майбутнім дипломатам. «Ніщо більше не прив'язує до іноземця і не полегшує налагодження особистих зв'язків в дипломатичній службі як відсутність насміхання та спротиву його традиціям і звичаям, а особливо добровільне, ніби з власного бажання, їхнє дотримання».[18] Дипломат був переконаний, що «розсудливість є першою та найціннішою рисою посла. Розсудливість створює досконалого посла. Однак надлишок розсудливості може привести до боягузтва. Боягузтво відбирає вагу у всіх заявах посла, марно тратить дорогоцінний час, надає сміливості противникам і додає їм тисячі нових способів досягнути своїх намірів».[19]

Наприкінці книги дипломат висловив пророчі сподівання, що його ідеї про створення Дипломатичних студій

---

15 Гоббс Т.Левіафан / Пер. з англ. Київ, 2000. С. 7, 8.

16 Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 62.

17 Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 р. URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text

18 Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 61.

19 Ibidem. S. 191, 192.

«спричинять ще глибші та корисніші дослідженні у цьому напрямі»[20].

Безсумнівно, Т.Морський розробив і запропонував дуже цікавий проект, який можна було почати втілювати в життя вже в перші роки після публікації праці. Проте це було неможливо з об'єктивних причин. Через декілька років після написання книги відбувся третій поділ Польщі і ця держава втратила свою незалежність більше ніж на століття. Очевидно, через це забули ідею створення школи дипломатії.

Переломним моментом на шляху зародження нової науки про міжнародні відносини загалом і створення школи дипломатії у Львові, зокрема, стали події Першої світової війни. С. Дністрянський зазначав «…мирові договори, які покінчили Всесвітню війну, не рішили сього питання [зв'язку народів – *авт.*], та хоч установили Лігу Націй, не витворили справжнього зв'язку народів, тільки альянс держав з бажанням поширення кругу ділання. Все ж не можна сумніватися, що сама ідея зв'язку народів перейшла … в стадію реального чинника майбутнього державного права».[21]

Повертаючись до передумов створення школи дипломатії у Львові, зазначимо, що у 1919 році з ініціативою створення політичних студій на юридичному факультеті Львівського університету виступив проф. С. Грабський. Проект передбачав, що нові політичні студії будуть тісно пов'язані з юридичним факультетом. Слухачі студій мали

[20] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 254.

[21] Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том I, Львів, 2019. С.339, 340.

поєднувати відвідування занять з юридичних дисциплін з додатковими заняттями передбаченими навчальним планом Студій. На першому році навчання, крім юридичних предметів, передбачено було викладання соціології, політичної географії, економічної географії. На другому році – планували заняття з порівняльно-адміністративного права та другої частина соціології. На третьому році передбачалось викладання другої частини адміністративного права й історії дипломатії XIX-XX ст. На четвертому році треба було вивчати статистику Польщі та практичні заняття з дипломатичного листування. Також проф. С. Грабський пропонував організувати додаткові заняття для кандидатів у консульську службу. Проект програми передбачав впровадити науковий ступінь доктора політичних наук. Умовою здобуття цього ступеня було складання комплексного іспиту з політичних наук і написання наукової роботи. Ідею С. Грабського схвалила Вчена рада факультету, проте не реалізували.[22]

[22] Redzik A. Lwowska szkoła dyplomatyczna. Zarys historii Studium Dyplomatycznego przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (1930–1939). Polski Przeglad Dyplomatyczny. 2006. Vol. 33. N 5. S. 124.

Титульна сторінка книги Hobbes T. Leviathan or The Matter, Forme and Power of a Commonwealth Ecclesiasticall and Civil (1651)

СТВОРЕННЯ

Після невдалої спроби створення Політичних студій на юридичному факультеті Львівського університету, науковці цього факультету висунули ідею трансформувати цей проект в організацію школи дипломатичної науки. Ця школа мала існувати у поєднанні з кафедрою міжнародного та політичного права. У 1928 році Вчена рада юридичного факультету сформувала спеціальну комісію для дослідження цього проекту[23].

Як зазначив А. Редзік, одночасно з приготуваннями до відкриття Дипломатичних студій кілька інших професорів факультету почали роботу щодо відкриття аналогічних додаткових студій з їхніх галузей права. Зокрема, проф. Збігнєв Паздро був зацікавлений у розбудові адміністративної спеціалізації, а професори Олександр Долінський і Роман Лонгшам де Бер'є мали намір розробити додаткові студії цивілістичних наук і процесуального права. Вже згаданий професор С.Грабський висунув нову ідею створення економічних студій.[24]

У 1930 році згадана комісія запропонувала до затвердження Вченій раді факультету проекти навчаль-

[23] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 5.

[24] Redzik A. Lwowska szkoła dyplomatyczna. Zarys historii Studium Dyplomatycznego przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (1930–1939). Polski Przeglad Dyplomatyczny. 2006. Vol. 33. N 5. S.125, 126.

них планів трьох додаткових студій – дипломатичних, економіко-адміністративних і судових.

Навчальний рік у цей період розпочинався з 1 жовтня. Формально на початку жовтня і розпочалось навчання на новостворених Дипломатичних студіях, а їхнім керівником призначили проф. Л. Ерліха. Однак офіційне відкриття Дипломатичних студій відбулось 18 жовтня 1930 року, під час якої проф. Л.Ерліх виступив з інавгураційною лекцією «Нові дороги права народів».[25]

У міжвоєнний період у лоні науки про політику почала формуватись окрема наука про міжнародні відносини. Як зазначив Л. Ерліх у підручнику з міжнародного права: «Допоміжною наукою до права народів є наука про політику, яка досліджує цілі діяльності держав та методи дослідження тих цілей. Наука міжнародної політики охоплює міжнародні проблеми та методи діяльності в міжнародних відносинах. Після завершення Світової війни яскраво розвивається наука про міжнародні відносини, для якої створені окремі кафедри в Оксфорді та Лондоні».[26]

Створення Дипломатичних студій поряд з розробкою унікальної та дуже цікавої навчальної програми вирішило ще одну важливу теоретичну задачу. Йшлося про обґрунтування науки про міжнародні відносини, освітні компоненти якої межують з багатьма іншими науками. Наука міжнародного права належить до ще більшої родини правових наук, так само як міжнародні економічні проблеми належать до науки економіки. Дипломатична історія формує частину історичних наук, проте вона межує

[25] Siła prawa zamiast prawa siły. Ludwik Ehrlich i jego wkład w rozwój nauki prawa międzynarodowego oraz nauki o stosunkach międzynarodowych. Red. Grzebyk P., Tarnogórski R. Warszawa, 2020. S. 262.

[26] Ehrlich L. Prawo narodów. Lwów, 1932. Wydanie drugie. S.92, 93.

з наукою техніки офіційних міжнародних відносин. Те саме стосувалося науки дипломатичної та консульської практики, яка межує з наукою міжнародного права, а саме з такою його галуззю – дипломатичне та консульське право. Наука проблем населення у міжнародних відносинах частково пов'язана з економікою та наукою міжнародного права, а точніше такої його галузі, яка регулює відносини між державами щодо статусу різних категорій населення. Наука політичних відносин між різними сучасними країнами межує з наукою історії, однак її зв'язок з історією полягає лише в загальному значенні слова, в ідеалі – в спільному об'єктивізмі у визначеннях і поясненні різних явищ. У цьому контексті Л. Ерліх розглядав три фундаментальні питання. Чи існує між цими предметами достатній зв'язок, щоб їх розглядати як єдине ціле окремої галузі; чи формують ці дисципліни групу більш тісно прив'язану до міжнародного права, ніж до інших наук; які дисципліни треба включити до групи студій про міжнародні відносини?[27]

Вчений був переконаний, що викладання міжнародних відносин має ґрунтуватись на тому факті, що ці відносини формують у сучасному світі дуже важливе та дуже складне явище, яке потрібно чітко дослідити з різних ракурсів. Після завершення Першої світової війни очевидною стала тенденція організувати детальний план дослідження предмета міжнародних відносин. Звичайно, все більше потрібно пояснювати різні проблеми, які впливають на відносини між державами та народами. Розвиток міжнародних відносин допоміг осягнути факт все тіснішої співпраці у різноманітних сферах не лише

[27] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 12.

між державами в межах їхніх офіційних кордонів, а й між індивідами та групами індивідів різних країн.[28]

Найважливішим виразом народження нової дисципліни було започаткування під егідою Ліги Націй з 1928 року проведення на регулярній основі Постійних конференцій вищих міжнародних студій.[29]

Л. Ерліх наголошував на дуже важливому аспекті «варто пам'ятати, що сфера науки міжнародних відносин не є ідентичною до міжнародного права. Вона була включена до юридичного факультету лише тому, що це також і факультет політичних наук».[30]

Навчальний план Дипломатичних студій не лише передбачав викладання загальних аспектів політичних проблем. Організатори Студій мали намір надати навчальному плану ширшої основи з поглибленого вивчення історичних, економічних та юридичних проблем. З іншого боку, програма Дипломатичних студій була пов'язана з програмою юридичного факультету, яка доповнювала програму Студій.[31]

Загалом дисципліни навчальної програми Дипломатичних студій можна структурно поділити на такі великі блоки: **Історія, Економіка, Проблеми населення,**

---

[28] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 13.

[29] Pugacewicz T. Koncepcja teoretyczna stosunków międzynarodowych w ujęciu Ludwika Ehrlicha z 1947 roku. Siła prawa zamiast prawa siły. Ludwik Ehrlich i jego wkład w rozwój nauki prawa międzynarodowego oraz nauki o stosunkach międzynarodowych. Red. Grzebyk P., Tarnogórski R. Warszawa, 2020. S.153.

[30] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 13.

[31] Ibidem, P. 14.

Право, Політичні проблеми. Коротко розглянемо предмети кожного з блоків.[32]

Історія

Всесвітня історія від семилітньої війни. Цей курс, який викладали на першому році Студій, охоплював період освіченого абсолютизму, французької революції та Наполеонівської ери. Цікаво, що в рамках цього курсу студентів навчали не лише фактів, а й наукових методів вивчення історії.

Історія Дипломатії. Предмет викладали на другому році навчання. Ця дисципліна була певним продовженням курсу зі світової історії. Предмет охоплював історію Європейської дипломатії з 1815 року. Особливу увагу приділяли роботі Віденського Конгресу, діяльності Священного Союзу, становленню Троїстого Союзу. Курс супроводжувався читанням, поясненням найважливіших дипломатичних актів і конвенцій. Він слугував основою для подальшого вивчення курсу дипломатичної та консульської практики.

Історія польської міжнародної політики. Це вступний курс до проблем політичної практики. Завдання курсу полягало у визначенні та поясненні проблем закордонної політики Польщі.

Економіка

Економічна географія. Предмет дуже детально вивчав особливості державної та світової економіки.

Міжнародні економічні проблеми. Викладання цього предмета на початку діяльності Дипломатичних студій

[32] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 14-20.

поділили на два окремі курси – *Сировина, капітал і праця у міжнародних відносинах* та *Світова комерція*.

Обіг грошей і кредитів у міжнародних відносинах. Вимога до освоєння цього курсу – базові знання з економіки. Предмет вивчав теоретичні та практичні проблеми сучасного фінансово-кредитного обігу.

Міжнародні економічні домовленості. Цей курс розкривав структуру та роботу державних і приватних інституцій щодо організації зовнішньої торгівлі держави, міжнародних органів щодо економічної співпраці держав, типів міжнародної торгівлі та методів її ведення, митної політики, комерційних договорів.

Проблеми населення

Колоніальна та еміграційна політика. Цей курс викладали на другому році Студій. Він складався з теоретичного та практичного блоків.

Право

Порівняльне публічне право. Ця дисципліна забезпечувала базові знання про правові системи світу. Викладач акцентував увагу на проблемах щодо джерел права у різних державах, різноманітних методів імплементації правових норм, поділу права на публічне та приватне.

Нові інституції міжнародного права. Цей предмет вивчали на другому році Студій. Він був продовженням курсу з міжнародного права, який викладали на юридичному факультеті. Викладач детально описував організацію та функціонування Ліги Націй, Постійної палати міжнародного правосуддя. Окрему увагу приділяли дослідженню договорів щодо забезпечення колективної безпеки (договір Локарно, пакт Келлога, Загальний акт щодо мирного вирішення міжнародних спорів).

Консульське право. Цей курс продовжував поглиблене вивчення міжнародного права. В межах курсу вивчали

норми юрисдикції, норми, які діють на території іноземної держави, що гарантують суверенітет держави, яка направляє консула, основні проблеми щодо іноземців (допуск на територію іноземної держави, тривалість візиту, транзит), нотаріальні дії консула, збори; правила процедури регулювання територіальної юрисдикції консулів, форми консульських актів; правила, що стосуються організації консульств.

Міжнародне адміністративне право. Його викладали на третьому році. Зосереджував увагу на правових колізіях у сфері публічного права, особливо адміністративного права та становищі іноземців.

Морське право вивчали на третьому році. Курс поділявся на дві частини. Перша – публічне морське право, яке досліджувало правовий режим кораблів, морських шляхів, портів, організацію влади портів. Друга частина охоплювала приватне морське право.

Дипломатичну та консульську практику викладали на третьому році. На лекціях обговорювали організацію дипломатичної служби в різних країнах, функції міністерства закордонних справ, їхній взаємозв'язок з дипломатичною та консульською службою; організацію роботи, дипломатичне листування, дипломатичний стиль, техніку колективної роботи, переговори, конференції, конгреси, укладення договорів. На практичних заняттях студенти готували проекти консульських конвенцій, нот, доповідей. Студентів ділили на дві групи, які мали представляти різні сторони.

Політичні проблеми

Сучасна Європа. Цей курс був вступом до проблем міжнародних відносин. Викладали на першому році. На заняттях обговорювали принципові міжнародні про-

блеми в Європі впродовж останніх десятиліть. Вивчали особливості взаємозалежності інтересів європейських держав, зміст і форму найважливіших міжнародних договорів у Європі.

Політичні проблеми європейських держав. Викладач подавав обрані проблеми сучасної європейської політики. На заняттях обговорювали шляхи вирішення цих проблем в обраних наукових публікаціях і доповідях лекторів.

Політичні проблеми Великобританії. Курс викладали на другому році навчання. Розглядали політичне та культурне значення цієї країни. Курс поділявся на дві частини. В першій лектор пояснював стандарти життя у Великобританії, заробітну плату, соціальне страхування, спеціальні галузі економіки – агрокультуру, оборону, проблеми Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії. У другій частині курсу вивчали особливості відносин Англії з іншими країнами Британської імперії: експорт, еміграційні питання, сировину, політичні відносини, військову співпрацю.

Політичні проблеми Італії. Предмет досліджував рух до об'єднаної та єдиної Італії з часів наполеонівських війн, політичний розвиток сучасної Італії, доктрину фашистського режиму, уряд фашистської Італії та його функції, Римське питання, колоніальні проблеми, зовнішню політику.

Політичні проблеми американських держав. Предмет складався з двох частин. У першій частині вивчали огляд політичного, соціального, економічного розвитку США, роботу уряду США, політичні партії, проблеми населення та міграції, Панамський канал, Пан-Американізм. Друга частина охоплювала питання міжнародної політики США на початку Першої світової війни, вхід США

до війни, мирну конференцію, пропаганду Ліги Націй, поразку Вільсона.

Політичні проблеми Далекого Сходу. Предмет викладали на третьому році. Він охоплював політичну історію Китаю та Японії з другої половини XIX ст., інтереси європейських держав і США на Далекому Сході, китайсько-японську війну, російсько-японську війну, Корею, Вашингтонський договір.

Л. Ерліх займався активною популяризацією цієї школи дипломатії в межах країни та закордоном. Напередодні відкриття Студій Л. Ерліх представив її концепцію та проект навчального плану на III Постійній конференції вищих міжнародних студій, яка відбувалась у Парижі 12–14 червня 1930 року. Постійна конференція діяла в межах Міжнародного інституту інтелектуальної співпраці при Лізі Націй. Делегати прийняли рішення проводити постійний моніторинг і звітувати про дії інших держав щодо впровадження такої ініціативи.[33]

У червні 1934 року у Львові відбулася міжнародна конференція присвячена проблемі організації та методів навчання міжнародного права і науки про міжнародні відносини. Ця подія мала значний міжнародний резонанс. У ній взяли участь вчені-міжнародники з Болгарії, Данії, Греції, Угорщини, Норвегії, Румунії, Швеції, Фінляндії, Естонії, Чехословаччини та Югославії.[34] Теми обговорення стосувались збільшення кількості аудиторних занять з міжнародного права, зміни акценту викладання з тео-

[33] Siła prawa zamiast prawa siły. Ludwik Ehrlich i jego wkład w rozwój nauki prawa międzynarodowego oraz nauki o stosunkach międzynarodowych. Red. Grzebyk P., Tarnogórski R. Warszawa, 2020. S. 260.

[34] Conference sur L'enseignement du droit international et des relations internationales. Lwów 26, 27, 28 Juin 1934. Correspondence. Proces-Verbaux. Materiaux. Lwów, 1935. P. 17

ретичного (дидактичного) до вивчення судових прецедентів і матеріалів дипломатичної практики. Делегати рекомендували ввести у навчальні плани обов'язкове вивчення іноземних мов – англійської та французької. На конференції чітко прозвучала теза про необхідність міжнародного визнання окремої науки про міжнародні відносини, яка мала охоплювати юридичні, історичні, економічні, дипломатичні та консульські дисципліни.[35]

У 1935 році Л. Ерліх офіційно представляв Дипломатичні студії під час подорожі в Ясси та Бухарест. Виступив з відкритими лекціями щодо особливостей міжнародного публічного права. Крім того, К. Бертоні, як викладач Дипломатичних студій, очолив офіційну делегацію на VIII Конференції вищих міжнародних студій, яка проходила у Лондоні з 3 по 8 червня 1935 р., а Л.Ерліх очолив аналогічну делегацію на XI Конференції вищих міжнародних студій, яка відбулась у травні 1936 року.[36]

Цікаво, що в рамках Дипломатичних студій акцентували також увагу на підготовці у майбутніх дипломатів навичок культури та техніки мови. Наприклад, 10 грудня 1934 року для слухачів Студій провели конкурс красномовства.[37]

Дипломатичні студії – це унікальний навчальний підрозділ, який давав змогу цілісно викладати предмети з наук про міжнародні відносини. В рамках Студій студенти

---

[35] Земан І. Наука міжнародного права у Львівському університеті : монографія. Львів, 2015. С. 102.

[36] ДАЛО. Ф. 26. Університет імені Яна Казимира у Львові. Оп. 6. Спр. 1271. Звіт Дипломатичних студій за 1934–1935 навч. рік. Арк. 11, 18.

[37] Siła prawa zamiast prawa siły. Ludwik Ehrlich i jego wkład w rozwój nauki prawa międzynarodowego oraz nauki o stosunkach międzynarodowych. Red. Grzebyk P., Tarnogórski R. Warszawa, 2020. S. 268.

вивчали предмети, які належали до структури системи науки про міжнародні відносини, права народів, проблематики дипломатичної практики, населення та міграції.[38]

На жаль, Дипломатичні студії припинили існування раптово в період свого розквіту. Варто тільки уявити, що ще 30 червня 1939 року в актовій залі Університету відбулося урочисте завершення чергового випуску Студій і вручення дипломів. Під час літніх канікул три слухачі Студій виїхали на закордонну практику.[39] А вже 1 вересня 1939 року розпочалась Друга світова війна, у кінці вересня радянські війська зайняли Львів. Деякий час до нападу Німеччини на Радянський Союз навчання в університеті тривало, але феномен Дипломатичних студій припинив свою діяльність.[40]

Проте дух дипломатичної науки продовжував перебувати у стінах Львівського університету. Через рік після здобуття незалежності Україною він сформувався у новостворений факультет міжнародних відносин.

---

[38] ДАЛО. Ф. 26. Університет імені Яна Казимира у Львові. Оп. 6. Спр. 1271. Звіт Дипломатичних студій за 1934–1935 навч. рік. Арк. 11.

[39] Adam Redzik, Roman Duda, Marian Mudryj, Łukasz Tomasz Sroka, Wanda Wojtkiewicz-Rok, Józef Wołczański, Andrzej Kajetan Wróblewski. ACADEMIA MILITANS: Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie. Krakow, 2015. S. 440.

[40] Відомий дослідник історії Львівського університету Адам Редзік зазначив, що навчання на Дипломатичних студіях тривало підпільно на юридичному факультеті під час Другої світової війни. Див. Redzik A. Lwowska szkoła dyplomatyczna. Zarys historii Studium Dyplomatycznego przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (1930–1939). Polski Przeglad Dyplomatyczny. 2006. Vol. 33. N 5. S.143.

Титульна сторінка книги Perkins, William. A Golden Chaine: Or, A Description of Theologie. Printed by John Legat, Printer to the University of Cambridge (1600)

Впродовж дев'яти років існування Студій випускниками стали кілька сотень студентів. Лише станом на 1936 рік диплом Дипломатичних студій отримав 91 студент.[41] Багато з них себе реалізували як дипломати та науковці. Однак через початок Другої світової війни досить складно дослідити професійну кар'єру більшості випускників. Проте варто навести приклади кількох дуже яскравих персоналій, які закінчили Дипломатичні студії.

Луї Бруно Сон

У 1931 році на юридичний факультет Львівського університету вступив Луї Б.Сон – у майбутньому визначний юрист-міжнародник світового масштабу. Л.Б. Сон народився 1 березня 1914 року в єврейській родині у Львові. Ще малим хлопцем батько заохочував його вивчати іноземні мови[42]. Юридичну освіту Л.Б. Сон вибрав під впливом батька. Майбутній професор міжнародного права погодився вивчати юриспруденцію у Львівському університеті через те, що там були Дипломатичні студії, а ця сфера його дуже цікавила.[43]

[41] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 31.

[42] Pasqualucci Jo M. Louis Sohn: Grandfather of International Human Rights Law in the United States / Jo M. Pasqualucci // Human Rights Quarterly. – 1998. – Vol. 20. – P. 925.

[43] Ibidem, P.926.

Л.Б. Сон провів загалом у цьому навчальному закладі понад вісім років життя (1931 - 1939) – спочатку як студент, а потім науковий співробітник в інституті міжнародного приватного права. Важко пояснити взаємовплив різних подій на подальше життя людини, проте у він існує. Наведемо лише два цікаві приклади зі студентських років Л.Б. Сона.

На Дипломатичних студіях Л.Б. Сон з захопленням вивчав консульське право, дипломатичну та консульську практику. Коли він викладав у Флетчерській школі права та дипломатії, один зі студентів хотів писати дисертацію під його керівництвом, але не міг обрати тему. Професор порадив йому проаналізувати сотні договорів з консульських відносин. У підсумку студент підготував дисертацію, в якій проаналізував велику кількість договорів з цього предмета. Через деякий час Комісія міжнародного права ООН вирішила, що ця галузь вже готова до кодифікації і Секретаріат ООН запросив цього студента для роботи з підготовки матеріалів для Комісії[44].

Можна припустити, що інтерес до морського права зародився у Л.Б. Сона ще під час навчанняу д-ра Владислава Намисловського на Дипломатичних студіях. Під час третьої конференції ООН з морського права Л.Б. Сон був керівником американської делегації під час розробки та прийняття Конвенції ООН з морського права 1982 року. Журналісти називали Л.Б. Сона «гуру», бо більшість делегатів з різних країн були його колишніми учнями.[45]

Протягом трирічного навчання на Дипломатичних студіях Л. Сон отримав оцінку *summa cum laude* з

[44] Sohn Louis B. Sources of International Law / Louis B. Sohn // Georgia Journal of International Law. – 1995-96. – Vol. 25. – P. 402.

[45] Buergenthal T. Louis B. Sohn (1914-2006) / T. Buergenthal // American Journal of International Law. – 2006. – Vol. 100. – P. 624.

п'ятнадцяти екзаменаційних предметів.[46] Майбутній вчений отримав диплом магістра дипломатичних наук з відзнакою.

Після закінчення університету Л.Б. Сон працював в інституті міжнародного приватного права на посаді наукового співробітника. Керівник інституту, професор міжнародного приватного права був редактором журналу з цієї теми. Завдання Л. Сона полягало в підготовці огляду юридичних журналів і монографій з цієї тематики, які написані іноземними мовами.

У 1939 році перед початком Другої світової війни Л. Сон переїхав до США. Він був пасажиром одного з останніх кораблів, який покинув Польщу перед вторгненням туди німецьких військ.[47]

У США Л.Б. Сон став відомим вченим, брав участь у розробці Статуту ООН, був співзасновником американської колегії правників, понад 20 років працював професором міжнародного прав у Гарварді. Його учнями були судді Міжнародного Суду ООН, міністри закордонних справ, дипломати та науковці багатьох країн світу.

Як Карський (Козілевський)

Ян Козілевський народився в 1914 році в Лодзі. Приїхав до Львова восени 1931 року, хоча спочатку планував навчатись в університеті Стефана Баторія у Вільнюсі, куди навіть переїхав. Однак старший брат Маріан, якого з жовтня 1931 року призначили комендантом

---

46 Trooboff Peter D. A Tribune to Louis Sohn: some new facts and some lingering mysteries in a remarkable life / Peter D. Trooboff // George Washington International Law Review. – 2007. – Vol. 39. – P.667.

47 Harold Hongju Koh. Louis B. Sohn: Present at the Creation / Harold Hongju Koh // Harvard International Law Journal. 2007. Vol. 48. P. 14.

воєводської поліції у Львові, вирішив взяти молодшого брата під свою опіку. Перший рік навчання Я. Карський був змушений провчитись як вільний слухач, бо не мав іспиту з латини в атестаті зрілості. У квітні 1932 року він склав іспит і продовжив навчання в університеті. Перші два роки навчанні були досить успішними, річні іспити складав на оцінку добре. Два останні роки були складнішими для Карського, окремі іспити на третьому і четвертому роках перездавав. Це було пов'язано з тим, що почав паралельно навчатись на дипломатичних студіях, навчальна програма яких була досить складною. Крім того, в червні 1934 року брата перевели на посаду коменданта державної поліції Варшави, де він працював аж до 1939 року.

Я. Карський закінчив юридичний факультет і дипломатичні студії у Львівському університеті в 1935 році. Незадовго до початку Другої світової війни розпочав дипломатичну кар'єру в Міністерстві закордонних справ.

Під час вересневої кампанії 1939 року перебував у радянській неволі, з якої йому вдалося втекти. Приєднався до діяльності руху опору, став кур'єром Польської підпільної держави. Під час однієї з місій у червні 1940 року його заарештували і катували в Гестапо, де намагався вчинити самогубство. Я. Карський відвідав варшавське гетто, а побачене згодом описав у книзі «Story of a Secret State». Саме тоді почав використовувати псевдонім Карський. У США Я. Карський мав зустріч з президентом Рузвельтом і розмовляв з ним на цю тему. Після війни залишився в США, викладав міжнародні відносини в університеті Джорджтауна у Вашингтоні.

У 1982 році єрусалимський Інститут «Yad Vashem» присвоїв Я. Карському титул Праведника народів світу, а в 1994 році уряд Ізраїлю та місто Лодзь надали йому почесне громадянство. У 1995 році Ян Карський отримав з рук президента Леха Валенси Орден Білого Орла. Помер у 2000 році в США.

Американський журнал «Newsweek» назвав Яна Карського найвідомішою постаттю XX ст., а в 1988 році його номінували на Нобелівську премію миру.[48]

Станіслав Едвард Нахлік

Станіслав Едвард Нахлік народився 8 травня 1911 року у Львові. Закінчив юридичний факультет і Дипломатичні студії Львівського університету (1933), отримав диплом магістра права та дипломатичних наук. З 1933 до 1936 року С. Нахлік працював асистентом кафедри права народів Людвіка Ерліха. Працюючи на кафедрі, С. Нахлік досліджував проблематику права міжнародної безпеки й опублікував статтю «Проблема контролю на конференціях по роззброєнню» (1935).[49] С. Нахлік подав найдетальніший опис діяльності школи дипломатії та освітнього процесу у Львівському університеті міжвоєнного періоду у біографічній праці «Запис з пам'яті».[50] Щоправда в цій книзі автор доволі критично зобразив

[48] Redzik A., Zeman I. Jan Kozielewski na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Jan Karski. Misja kompletna; red. Iwona Hofman. Wydawnictwo: UMCS, 2015. S. 89, 116.

[49] Земан І. Наука міжнародного права у Львівському університеті : монографія. Львів, 2015. С. 110, 111.

[50] Nahlik S. Przesiane przez pamięc. W rodzinnym gniezdzie / S. Nahlik. Kraków, 1987. 395 p.

постать Л.Ерліха та досить егоїстично пояснив причини, чому залишив кафедру і почав дипломатичну кар'єру.[51]

З 1936 року С. Нахлік перейшов працювати в дипломатичну службу, спершу працював у генеральному консульстві Польщі у Лондоні, а з 1939 до 1946 року працював у посольстві у Берні.[52] Після війни працював в Академії політичних наук, міністерстві культури. У 1962 році очолив кафедру міжнародного права в Ягеллонському університеті як наступник Л.Ерліха. На посаді перебував до виходу на пенсію – 1981 року.

Опублікував понад 400 праць, враховуючи понад 80 англійською, французькою та німецькою мовами. На міжнародній арені брав участь у Віденській конференції з права міжнародних договорів, численних міжнародних конгресах. С. Нахлік двічі виступав з лекціями у Гаазькій академії міжнародного права.[53] Помер 5 листопада 1991 року у віці 80 років.

---

[51] С.Нахлік у своїй книзі пише «ієрархічна прірва між тодішнім всевладним професором і малооплачуваним асистентом була величезною, без жодних щаблів переходу… Навіть доцентура, яка була званням часто символічним, давала змогу перейти на посаду професора тільки у випадку смерті або виходу на пенсію попередника. Ерліх мав чудове здоров'я і за віком осягнув лише сорок. Крім того, на кафедрі працювало шість інших старших від мене (С.Нахліка – *авт.*) асистентів. Як можна було в таких умовах думати про академічну кар'єру?» (Nahlik S. Przesiane przez pamięc. W rodzinnym gniezdzie / S. Nahlik. Kraków, 1987. S.243).

[52] Death of Professor Stanislaw E. Nahlik (1992). International Review of the Red Cross, 32(286), 110-111. URL: https://www.cambridge.org/core/journals/international-review-of-the-red-cross-1961-1997/article/death-of-professor-stanislaw-e-nahlik/CB18630D74B35A3C51FBA2BF8915ECB2

[53] Redzik A. Lwowska szkoła dyplomatyczna. Zarys historii Studium Dyplomatycznego przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (1930–1939). Polski Przeglad Dyplomatyczny. 2006. Vol. 33. N 5. S. 144, 145.

Фреска Мікеланджело Буонарроті *«Створення Адама»*. Michelangelo, *Creazione di Adamo* (1511)

ВІДНОВЛЕННЯ

Друга Світова війна та тривалий період радянського тоталітаризму надовго перервали розвиток дипломатичної науки та дипломатичних студій у Львівському університеті. Зі здобуттям у 1991 році Україною незалежності та появою на політичній карті світу як нового суверенного міжнародного актора виникла гостра потреба у національно свідомих і державницько мислячих молодих українських дипломатах. Це стало поштовхом до відродження академічної традиції дипломатичних студій і підготовки фахової української дипломатичної еліти у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

Вже за перший рік після проголошення Україною незалежності її визнала 131 держава світу. За цей самий час зі 104-ма з них було налагоджено дипломатичні відносини. Розпочався процес відкриття дипломатичних представництв і консульств України за кордоном, розширення участі нашої держави в діяльності міжнародних організацій, приєднання до важливих багатосторонніх угод. Українські урядові органи та відомства встановлювали контакти з аналогічними установами за кордоном. Від державних органів та організацій не відставали різні недержавні об'єднання, а також органи регіонального та місцевого самоврядування. Особливо активними в налагодженні міжнародних контактів були українські бізнесові структури. Словом, потреба у фахівцях у сфері міжнародних відносин невпинно зростала і вимагала вирішен-

ня. Йшлося про необхідність підготовки кваліфікованих спеціалістів з міжнародних політичних та економічних відносин, а також міжнародного права. Відповіддю на цю потребу стало відкриття 1992 році у Львівському національному університеті імені Івана Франка факультету міжнародних відносин.[54]

Широкий європейський світогляд і новаторський креативний підхід ректора проф. Івана Вакарчука до вирішення цього питання знайшов підтримку у Міністерстві закордонних справ України, Комітетах і комісіях Верховної Ради України, багатьох відомих українських політиків і державних діячів – Ростислава Братуня, Романа Федоріва, Дмитра Павличка, Романа Лубківського та ін. Особливо важливою була підтримка головного навчального і методичного центру підготовки фахівців для української дипломатичної служби – Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка на чолі з тодішнім директором, академіком НАН України, Надзвичайним і Повноважним Послом проф. Леонідом Губерським.

Реальність ідеї створення факультету базувалась на міцному фундаменті великого науково-освітнього потенціалу найстарішого університету України, у якому за понад 350-річну історію існування сформувались потужні світового рівня науково-педагогічні школи. Творче поєднання традицій і можливостей цих шкіл дало змогу створити серйозну науково-методологічну та навчально-методичну базу для новоствореного факультету міжнародних відносин.

---

[54] Архів ЛНУ. Спр. № 01–07. Наказ ректора Львівського державного університету імені Івана Франка № 152 від 11.02.1992 р. «Про організацію в університеті факультету міжнародних відносин». Арк. 106

Правнича школа в особі згаданої вище Львівської школи міжнародного права з її світової слави представниками (Р. Лемкін, С. Дністрянський, Л. Ерліх, Г. Лаутерпахт, Л. Сон), економічна з її давніми та сучасними концепціями ринкової економіки, історична з фундаментальними дослідженнями історії формування української держави, світової історії, історії західних і південних слов'ян, історії слов'янських країн (професори М. Грушевський, С. Томашівський, І. Крип'якевич, Я. Дашкевич), географічно-країнознавча зі сформульованою видатними вченими університету С. Рудницьким та О. Шаблієм геополітичною та геостратегічною доктриною держави, концепцією глобального українства, філолого-перекладацька та іноземних мов.

Вчена рада Львівського державного університету імені Івана Франка 3 липня 1991 року з метою реалізації пропозиції Комісії Верховної Ради УРСР у закордонних справах утворила комісію, а 27 листопада 1991 року прийняла ухвалу про відкриття факультету міжнародних відносин з кваліфікаційними спеціальностями: – «історія міжнародних відносин і зовнішньої політики»; – «світове господарство і міжнародні економічні відносини».

Пріоритетним напрямом діяльності факультету визначено підготовку фахівців з міжнародного країнознавства. Щоб допомогти новоствореному факультету, Вчена рада доручила історичному факультету скласти навчальний тематичний план і відкрити спеціалізацію «історія міжнародних відносин і зовнішньої політики», економічному факультету доопрацювати навчальні плани зі спеціальності «міжнародні економічні відносини», географічному факультету відкрити кафедру політичної географії та країнознавства.

Водночас деканам визначених факультетів доручили забезпечити підготовку навчальних предметів у

галузі міжнародних відносин і передбачити умови для стажування, підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу.

Також було прийнято рішення навчальні плани складати, враховуючи двоступеневу структуру вищої освіти (бакалавр – 4 роки, магістр – 2 роки) та координувати свою роботу з Інститутом міжнародних відносин у Київському державному університеті імені Тараса Шевченка.

На виконання цієї постанови 11 лютого 1992 року Ректор університету проф. Іван Вакарчук видав наказ, у якому йшлося, що згідно з перспективним планом розвитку університету, на підставі відповідного рішення Вченої ради університету та наказу Мінвузу України № 10 від 14.01.1992 року «Про відкриття спеціальностей у Львівському державному університеті» з 1992-1993 навчального року відкривається факультет міжнародних відносин.

Двадцять п'ятого березня 1992 року Вчена рада університету на підставі таємного голосування обрала на посаду декана факультету Маркіяна Мальського.

На перший курс планували прийняти 50 студентів за спеціальностями «міжнародні відносини» та «міжнародні економічні відносини», організувати роботу з підготовки методичної літератури, навчальних посібників і підручників, розгорнути наукові дослідження з проблем міжнародних відносин за рахунок держбюджетних асигнувань і госпдоговорів, розпочати підготовку наукових кадрів через аспірантуру.

Пізніше до згаданих спеціальностей додались «міжнародне право» (1996), «країнознавство», «міжнародна інформація» (2002), «міжнародний бізнес» (2006), а кількість студентів факультету перевищила 1500 осіб.

Увесь університет долучився до створення факультету: перші кафедри факультету – кафедра політичної географії і країнознавства, створена на базі географічного факультету, і кафедра міжнародного права, що існувала до цього на юридичному факультеті. Протягом тривалого часу навчальний процес на спеціальності «Міжнародні економічні відносини» забезпечували викладачі економічного факультету. Значна частина професорсько-викладацького складу кафедр міжнародних економічних відносин і міжнародного економічного аналізу і фінансів – це випускники та колишні співробітники цього факультету. До фахівців-географів кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби долучилися випускники та колишні співробітники історичного факультету. Враховуючи той факт, що математика та комп'ютерні науки – це важлива складова будь-якої сфери знань, а особливо міжнародних економічних відносин, міжнародного бізнесу та міжнародної інформації, на факультет запросили випускників механіко-математичного факультету та факультету прикладної математики та інформатики. І, звичайно, не можна не згадати факультет іноземних мов і кафедри слов'янської та польської філології філологічного факультету, викладачі та випускники яких забезпечують якісну мовну підготовку студентів.

Структурно факультет міжнародних відносин розпочинався з двох кафедр – «політичної географії і країнознавства» (завідувач доц. Маркіян Мальський), у 1996-2002 – кафедра міжнародних відносин і країнознавства (проф. Маркіян Мальський, з 2002 – кафедра міжнародних відносин і дипломатичної служби (проф. Маркіян Мальський, з 2015 – завідувач проф. Юрій Присяжнюк) та «міжнародного права» (завідувач проф. Василь Репецький).

У 1994 році створено кафедру міжнародних економічних відносин (завідувач проф. Ігор Грабинський), 1995 – іноземних мов факультету міжнародних відносин (завідувач доц. Ігор Бик), 2001 – країнознавства та міжнародного туризму (проф. Наталія Антонюк), 2003 – європейського права (проф. Михайло Микієвич), міжнародного економічного аналізу і фінансів (доц. Юрій Біленко).

З перших років функціонування факультету міжнародних відносин у базовій стратегії його розвитку було чітко визначено кілька головних завдань:

- створення новаторських, європейських за змістом і формою освітніх програм з усіх спеціальностей, забезпечення студентів власними авторськими підручниками та посібниками;
- започаткування наукових досліджень з найактуальніших проблем зовнішньої політики України, підготовка власного кадрового потенціалу викладачів та експертів-міжнародників;
- формування розгалуженої мережі міжнародних контактів із зарубіжними університетами та різними міжнародними інституціями.

Розвиток стратегії і тактики дій, навчальних планів і програм відбувався в умовах гострих творчих дискусій і суперечок, прагненні максимально відійти від усталених радянських традицій і підходів у трактуванні способів викладання міжнародних відносин, бажанні запозичити й імплементувати в освітню практику передові європейські технології та методи. За відчутної практичної допомоги партнерських факультетів, колег-професорів з провідних університетів Польщі, США, Великої Британії, Німеччини, Голландії, Швеції, Австрії, Швейцарії та багатьох інших країн кафедри факультету взялися за реалізацію поставлених завдань.

Кафедра міжнародних відносин та дипломатичної служби навчає бакалаврів і магістрів за освітніми програмами «міжнародні відносини» та «міжнародна інформація», забезпечуючи викладання навчальних курсів з теорії міжнародних відносин, історії дипломатії та міжнародних відносин, зовнішньої політики України та зарубіжних країн, конфліктології та теорії переговорів, дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу й етикету, глобальної та європейської безпеки, моделювання та прогнозування зовнішньої політики, а також інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах, міжнародні інформаційні системи і суспільні комунікації, інформаційний бізнес, основи міжнародних інформаційних відносин, інформаційні війни.

Оригінальність освітніх програм забезпечується авторськими підручниками викладачів факультету. Опубліковано низку підручників і посібників, які отримали загальнодержавне визнання: «Теорія міжнародних відносин» (М. Мальський, М. Мацях, 2007, 2011), «Міжнародні відносини: Політика. Економіка. Право» (за ред. М. Мальського, Ю. Мороза, 2017), «Український дипломатичний словник» (за ред. М. Мальського, Ю. Мороза, 2014), «Дипломатичний протокол та етикет» (О. Сагайдак, 2010), «Міжнародні організації» (О. Кучик, 2007), «Зовнішня політика України» (О. Кучик, О. Заяць, 2010), «Україна в міжнародних організаціях» (О.Кучик, 2014), «Таємна дипломатія і розвідка у міжнародних відносинах» (С. Пик, 2017), «Міжнародні конфлікти» (І. Іжнін, С. Пик, К. Поліщук, 2019).

Підготовка юристів-міжнародників покладена на дві кафедри – кафедру міжнародного права та кафедру європейського права. Кафедри забезпечують викладання

курсів міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, міжнародного гуманітарного права, права міжнародних організацій, права міжнародних договорів, дипломатичного і консульського права, міжнародного митного права, права Європейського Союзу, порівняльного права, міжнародного економічного права, основ діяльності адвокатури та нотаріального процесу , адвокатський захист за кордоном.

Викладачі кафедр автори підручників: «Дипломатичне і консульське право» (В. Репецький, 2002), «Міжнародне публічне право» (за ред. В. Репецького, 2012), «Міжнародне гуманітарне право» (В. Репецький, В. Лисик, 2007), «Правове регулювання міжнародних перевезень» (О. Столярський, 2012), «Міжнародне приватне право» (Г. Фединяк, 2009), «Мирні засоби врегулювання міжнародних спорів» (В. Гринчак, 2016), «Міжнародне кримінальне право» (співробітництво держав у протидії злочинності) (В. Гринчак, І. Земан та ін., 2019), «Європейське право навколишнього середовища» (М. Микієвич та ін., 2004), «Європейська соціальна політика: економічні та правові аспекти» (О. Головко-Гавришева, П. Шевчук, 2010).

Кафедра європейського права започаткувала серію перекладів підручників з європейського права провідних європейських вчених, зокрема Р. Штрайнца «Європейське право» (2009) та М. Гердегена «Європейське право» (2008).

Бакалаврів і магістрів спеціальності «міжнародні економічні відносини» та «міжнародний бізнес» готують дві кафедри – кафедра міжнародних економічних відносин і кафедра міжнародно економічного аналізу та фінансів.

Головна увага акцентується на комерційній дипломатії, управлінні та митному регулюванні зовнішньоеко-

номічної діяльності, транскордонному співробітництву, міжнародному менеджменті, міжнародних фінансах і економіці, фінансах Європейського Союзу. Це досягається шляхом викладання сучасних курсів світової економіки, сучасної зовнішньоекономічної політики, міжнародних економічних відносин, економічної дипломатії, міжнародного бізнесу, інноваційного менеджменту, менеджменту міжнародних проектів, регіональної політики і структурних фондів ЄС, міжнародних фінансів і фінансових інституцій, валютної політики, фінансового аналізу, фінансів і банківської справи. Серед навчально-методичного забезпечення кафедрами освітнього процесу унікальним є українсько-канадський підручник «Комерційна дипломатія: торговельна політика і право» (2005), «Англо-український словник з міжнародної економіки» (І. Грабинський, Б. Лапчук, 2001), «Регіональна політика Європейського Союзу» (Г. Шамборовський, 2011), «Міжнародне торговельне право» (О. Мальський, А. Ягольник, 2005), «Валютна політика» (Б. Лапчук, 2008), «Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності» (Н. Горін, 2008),«Історія міжнародних економічних відносин» (за ред. І. Грабинського, 2013), «Менеджмент європейської економічної інтеграції» (За ред. С. Писаренко, 2012), «Економіка і зовнішньоекономічні зв'язки України» (С. Писаренко, Л. Українець, 2015), «Іноземні інвестиції в економіку України» (А. Пехник, 2007).

Підготовка фахівців зі спеціальності «країнознавство» покладена на кафедру країнознавства і міжнародного туризму. Кафедра забезпечує спеціалізації: «Європейський Союз», «Політика, економіка, право країн Північної Європи», «Економіка та організація міжнародного туризму та послуг»; викладання курсів країнознавство, політичний

регіоналізм у сучасному світі, міжнародна інтеграція та глобалізація, територіально-політична організація світового простору, геополітичні та геоекономічні інтереси у світовій політиці, Європейський Союз: структура, функції, механізми, зовнішня політика Європейського Союзу, спільні політики ЄС, інституційні основи взаємодії України з Європейський Союзом, місцеве врядування та громадянське суспільство, основи менеджменту міжнародного туризму, туристичне країнознавство.

Викладачами кафедри опубліковано такі підручники: «Теоретичні основи країнознавства» (Н. Антонюк та ін., 2011), «Політична географія світу» (С. Трохимчук, О. Федунь, 2007), «Міжнародний туризм і сфера послуг» (М. Мальська, Н. Антонюк, 2008), «Регіон Балтійського моря (культура, політика, суспільство)» (за ред. М. Мальського, Н. Антонюк, 2005), «Зовнішня політика країн Північної Європи» (І. Зінько, 2015), «Європейський союз: політика, економіка, право» (Н. Антонюк, М. Микієвич, Н. Романюк, 2005).

Слідуючи традиціям Дипломатичних студій минулого століття і враховуючи потреби сьогодення, у процесі підготовки сучасного покоління міжнародників особливу увагу приділяють професійному володінню іноземними мовами. Цей обов'язок покладено на кафедру іноземних мов факультету міжнародних відносин, яка забезпечує викладання широкого спектра іноземних мов:

першої – англійської, німецької, французької, італійської, шведської, норвезької;

другої – англійської, німецької, французької, іспанської, італійської, норвезької, естонської;

третьої – (разом з кафедрами слов'янської та польської філології) – чеської, польської, хорватської та інших слов'янських мов.

Особливий акцент у роботі кафедри – це теорія і практика дипломатичного перекладу. Викладачі кафедри за редакцією завідувача доц. І. Бика видали перший в Україні «Англо-український дипломатичний словник» (2006), а також оригінальний підручник іноземних мов для студентів-міжнародників – «Практичний курс англійської мови» (за ред О. Заруми, 2008), «English For International Relations» (Д. Турчин, 2011), «English for Politics» (Д. Турчин, 2005), «Дипломатія німецькою: посібник для студентів факультету міжнародних відносин» (В. Кам`янець, 2009), «Основи перекладу для студентів факультету міжнародних відносин» (І. Бик, 2014), «Англо-український словник з міжнародних відносин і дипломатії» (Н. Кащишин, 2014), « English-Ukrainian Glossary of Abbreviations and Acronyms used in International Relations, Economics and Law» (О. Лучук, 2016).

Вдало доповнює існуючу систему навчання іноземних мов досвід і практика відомих українських перекладачів – доцентів та викладачів кафедри – І. Бика, О. Лучук, Н. Іваничук, В. Кам'янця, Л. Кіцили, М. Сокальського та ін.

Набуті теоретичні знання студенти факультету мають змогу перевірити і закріпити під час навчальних практик, у тім числі у Міністерстві закордонних справ України, інших міністерствах і відомствах, комітетах і комісіях Верховної Ради України, посольствах, консульствах України за кордоном, Представництві Міністерства закордонних справ у Львові, Почесних консульствах багатьох країн. Між МЗС України та Львівським університетом укладено договір про підготовку фахівців для зовнішньополітичної служби, який дає змогу українським дипломатам брати безпосередню участь у навчальному процесі та ділитись практичним досвідом, а студентам

поглибити та збільшити теоретичні знання, набути практичних навиків, реальніше визначити перспективи.

Досвід функціонування провідних світових шкіл підтверджує, що кожна поважна навчальна інституція у сфері дипломатії та міжнародних відносин має опиратись і використовувати у щоденній роботі власний науково-дослідницький потенціал. Думка вчених та експертів стає все більше і більше потрібною для прийняття політичних рішень. За словами відомого польського вченого і дипломата Адама Ротфельда: «формування політичних стратегій не є обов'язком академічних середовищ, вони можуть пропонувати лише певні «порогові» критерії, на які мають опиратись у своїх перемовинах головні актори регоінальної та глобальної міжнародної сцени»[55].

Наукове лице факультету – це дослідження кафедр, що охоплюють широку сферу найактуальніших проблем сьогодення: місце і роль України в умовах трансформації глобальної системи міжнародних відносин, політико-економічні проблеми інтеграції України до Європейського Союзу, економічний аналіз структурної трансформації інвестиційного потенціалу у регіонах і країнах світу, особливості регіонального розвитку в контексті сучасних геополітичних трансформацій, Україна у сучасних міжнародно-правових відносинах, організаційно-правові механізми імплементації європейських правових стандартів у національний правопорядок України. Доповнює цю дослідницьку палітру вивчення лінгвопрагматичних і методичних аспектів дискурсу міжнародних відносин.

Результат успішної наукової роботи вчених факультету – захист понад 100 кандидатських і 10 докторських

[55] Rotfeld A.D. Porządek międzynarodowy, Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga, Warszawa 2017. S.47.

дисертацій. Опубліковано десятки монографій, сотні наукових статей, проведено дуже багато міжнародних конференцій. Регулярно виходить науковий Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. Вагомий внесок у наукове життя вносять факультетські дослідницькі центри – Центр міжнародної безпеки і партнерства, Інститут європейської інтеграції, Центр країн Північної Європи, Центр американських студій, Інформаційний центр Європейського Союзу, Координаційний центр діалогу Україна – ЄС, Західноукраїнський дослідницький центр європейських студій (Центр Досконалості імені Жана Моне), Центр інноваційних знань Світового банку. Вони не тільки забезпечують широкі міжнародні контакти факультету, траслюють передові ідеї та новітні тренди ведення наукових пошуків, а й дуже часто спеціально провокують і загострюють дискусії, обговорення найважливіших питань міжнародного життя, викликають жваву реакцію політиків, експертів і студентів.

До академічних дискусій дуже часто приєднуються науково мотивовані студенти – члени унікальної молодіжної професійної організації «Молода дипломатія», Ради молодих вчених, студентських наукових гуртків – постійно виходить друком журнал «Молода дипломатія» та збірник наукових праць молодих викладачів, аспірантів і студентів.

З самого початку виникнення факультет міжнародних відносин розгядав міжнародну співпрацю як органічну частину свого функціонування, важливий стратегічний ресурс розвитку та модернізації. Налагоджені продуктивні міжнародні контакти з великою кількістю зарубіжних університетів Польщі, Чехії, Великої Британії, США, Канади, Швеції, Німеччини, Естонії, Литви, Латвії, Грузії, Швейцарії. Реалізуються спільні англомовні ма-

гістерські програми з університетами м. Лунд (Швеція), м. Познань (Польща). м. Вільнюс (Литва), м. Тарту (Естонія), Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Одеським університетом імені І. Мечнікова, Маріупольським державним університетом – «Балто-Чорноморські регіональні студії», програма подвійного диплома магістра «International and European Law» з Вільнюським університетом, двостороння аспірантська програма з європейського права з університетом м. Валенсія (Іспанія). Міжнародна співпраця забезпечує стажування викладачів факультету в університетах Європейського Союзу, США та Канади, а в рамках кадрової мобільності дозволяє залучати з міжнародного академічного ринку відомих професорів, дипломатів-практиків, викладачів іноземних мов.

Факультет ефективно використовує усі можливості міжнародної академічної співпраці та залучення фінансових ресурсів з Європейського Союзу (реалізовано два Темпус проекти, програму міжнародних студентських обмінів ЄС «Еразмус Мундус» та «Еразмус+»). Реалізовані два модулі Жана Моне (субнаціональний вимір ЄС, Літні курси з європейського права та політики), велика кількість двосторонніх і регіональних проектів університетської співпраці. Поряд з інтенсифікацією традиційного двостороннього співробітництва запроваджується механізм так званої мережевої співпраці, тобто участь факультету у консорціумах і регіональних об'єднаннях (Балтійський університет, віртуальна програма «Карпатський університет» у рамках операційної програми ЄС «Європа Карпат»). На факультеті ініціюється створення Центрально-Східноєвропейської мережі факультетів міжнародних відносин.

Як і для Дипломатичних студій 30-40-х років минулого століття, так і для сьогоднішнього факультету міжнародних відносин особливий предмет гордості – випускники.

Впродовж майже тридцяти років існування факультету міжнародних відносин його випускниками стали тисячі студентів. Багато з них займають високі державні посади, стали професійними українськими дипломатами, досягли значних успіхів у політичному житті, бізнесі та науці в Україні та за її межами.

Зрозуміло, що особлива увага до дипломатичної служби – кар'єрної мрії багатьох студентів факультету міжнародних відносин. Тісна співпраця Львівського університету з МЗС України дозволила понад сотні випускників поповнити ряди української дипломатичної служби. Данило Лубківський та Василь Боднар стали заступниками Міністра закордонних справ України, Андрій Сибіга, колишній директор Департаменту консульської служби МЗС, Послом України у Турецькій республіці, Андрій Мельник – Послом України у Федеративній республіці Німеччина, Андрій Бешта – Послом України в Королівстві Таїланд та Лаосі за сумісництвом, Михайло Видойник – Послом України в Королівстві Данія. На високих дипломатичних посадах – Генеральними консулами, директорами департаментів, радниками-посланниками перебувають десятки випускників факультету.

Широкі можливості відкриваються перед львівськими фахівцями-міжнародниками і на державній службі – Міністрами українського уряду стали Володимир Демчишин – Міністр енергетики та вугільної промисловості України (2014-2016), Володимир Омелян – Міністр інфраструктури України (2016-2019), заступниками Міністрів –

Юрій Гелетій – заступник Міністра фінансів України, Віктор Довгань – заступник Міністра інфраструктури з питань європейської інтеграції (2016-2019), Микола Кузьо – заступник Міністра екології та природних ресурсів (2016-2019). Роман Чуприненко – заступник Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України з питань європейської інтеграції (2014-2017), Маркіян Мальський – Голова Львівської обласної адміністрації (2019).

Депутатами Верховної Ради України обрані О. Єднак (VIII-го скликання), Г. Васильченко, Р. Тістик, С. Федина (IX-го скликання).

Багато випускників стали лідерами українського та міжнародного бізнесу (В. Вандрович (Велика Британія), Н. Комарницький, Л. Коцюмбас, О. Літинська (Велика Британія), Ю. Назарук, Н. Сало (Велика Британія), Д. Симовоник, А. Стицюк), керівниками великих міжнародних юридичних компаній (О. Мальський, А. Ягольник, А. Подільчак, І. Городиський), докторами наук, професорами українських та зарубіжних університетів (П. Блавацький (Австралія), В. Панченко (Австралія), Ю. Сибільков (США), Т. Туниця, З. Макаруха, М. Мальський, Л. Українець, Г. Шамборовський, І. Сторонянська, Х. Притула, А. Монаєнко, Р. Копич. Їхня, як і сотень інших випускників факультету міжнародних відносин, успішна дипломатична, політична, урядова, бізнесова, юридична, наукова кар'єра є блискучим підтвердженням життєздатності та життєстійкості дипломатичної школи та традицій Львівського університету.

Титульний аркуш книги John Dryden.
The Satires of Decimus Junius Juvenalis:
And of Aulus Persius Flaccus (4th ed. London, 1711)

ПІСЛЯМОВА

«Nullum numen habes, si sit prudentia: nos te,
nos facimus, Fortuna, deam caeloque locamus»
Juvenal[56]

Багате традиціями, ідеями, концепціями, школами академічне минуле та динамічне новаторське університетське сьогодення чудово ілюструють той факт, що наука міжнародних відносин заново переживає період розквіту. Демонстрацією цього є темпи та рівень розвитку факультету міжнародних відносин, професійні успіхи його випускників, постійний інтерес до цієї галузі знань студентів. Як і дев'яносто років тому дипломатична наука перебуває у нерозривному поєднанні з наукою міжнародного права, об'єднуючи два давні філософські смисли логотипа факультету: *Concordia inter populos*[57] та *Pacta sunt servanda*[58].

Дипломатичні студії були засновані у лоні факультету права, а навчальний процес забезпечували не тільки викладачі кафедри міжнародного права та загальної науки про державу, а й професори географії, історії, економіки та іноземних мов.

---

[56] «Освічена людина сама собі створює долю» (Ювенал).
[57] Злагода між народами.
[58] Договори мають виконуватись.

Сьогодні львівська школа дипломатії – це самостійна та самодостатня інституція, що продовжує підготовку сучасних юристів-міжнародників і класичних дипломатів, фахівців з міжнародних відносин та економістів-міжнародників.

Проте з порядку денного не знімається питання майбутнього дипломатичної та міжнародно-правової науки. З позиції раціонального наративу сучасної науки очевидно, що майбутнє неможливо точно передбачити і дуже важко спрогнозувати. Багато вчених вважає, що ми переживаємо час кризи розвитку міжнародного права та міжнародних відносин[59], з надією наголошуючи, що часто-густо така криза стає потужним інструментом їхнього розвитку. Фундаментальне питання сьогодення – це глибоке проникнення та примат міжнародного права у всіх сферах міжнародного життя як станового хребта сучасної міжнародної системи. На питання чи світ потребує нових правил, чи матимемо світ без правил Генрі Кісінджер у монографії «Світовий лад» дуже слушно зауважив, що світовий порядок потрібно вибудовувати, не можна його нав'язувати, він має опиратися на дві складові: сукупність визнаних всіма правил, які визначають межі допустимих дій і рівноваги сил, яка обмежує можливість одному міжнародному актору підпорядковувати собі всіх інших, порушуючи ці обмеження![60]

Міжнародне право і дипломатія стають нерозривними елементами світового політичного процесу і як сфера

[59] Krieger H., Nolte G. The International Rule of Law – Rise or Decline? – Approaching Current Foundational Challenges. The International Rule of Law – Rise or Decline? Oxford University Press, 2019. P.3, 4.

[60] Kissinger H. Porządek światowy, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2016. S. 16.

професійної діяльності радикально трансформуються. Справжнім викликом для дипломатії стають високі технології. Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба говорить про технологічну революцію дипломатії, що тримається на трьох двигунах: штучному інтелекті, кіберпросторі та поколінні смартфонів.[61] Прихильники технологічного прогресу у сфері комунікацій переконані, що він може сприяти демократизації, зростанню вимог до глобальних суспільних благ та інших переваг, яке може забезпечити міжнародне право.[62]

Цифрова дипломатія, Фейсбук і Twitter-дипломатія, електронна дипломатія та велика кількість «інших» дипломатій використовують інформаційно-комунікаційні технології для досягнення старих класичних зовнішньополітичних цілей – захист національних інтересів держави, забезпечення міжнародних гарантій національної безпеки та територіальної цілісності, формування позитивного іміджу й активної ролі у сучасній міжнародній системі. Стає зрозумілим, що вирішення гострих кризових питань сучасного розвитку та численних «гарячих» конфліктів можливе тільки шляхом дієвої дипломатії. Тому особливо актуально звучить фраза Посла Вольфганга Ішингера, Голови групи Мудреців з питань європейської безпеки як спільного проекту «Back to Diplomacy»: «повернутись до дипломатії, до ефективного дипломатичного процесу, покликаного перевести потік взаємних звинувачень у русло відновлення довіри: не військовими діями, не пропагандою, не порожньою риторикою –шля-

[61] Кулеба Д. Дипломатія майбутнього. Українська правда. 06.10.2020. URL: https://blogs.pravda.com.ua/authors/kuleba/5a3cc08726814/

[62] Trachtman, Joel P. The Future of International Law: Global Government. Cambridge University Press, 2013. P.83, 84.

хом глибокого вивчення загальних проблем на довірливій і систематичній основі».[63]

Дипломатію чекають швидкі та незворотні зміни, але завжди буде затребуване мистецтво мирного вирішення міждержавних, регіональних і глобальних конфліктів, то очевидно лозунг «Back to Diplomacy» ще довго матиме право на існування, оскільки велич держави визначається якістю її дипломатії[64], а «майбутнє покоління українських дипломатів має дати відповідь на запитання, як створити потужну систему зовнішньополітичних знань, настільки сильну, щоб Україна стала визначним експортером ідей у сфері міжнародних відносин»[65].

---

[63] Back to Diplomacy. Final Report and Recommendations of the Panel of Eminent Persons on European Security as a Common Project. November 2015. P.3. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/2/5/205846.pdf

[64] Зленко А. Зовнішньополітична стратегія і дипломатія України. Київ, 2008. С. 81.

[65] К. Грищенко. Виступ перед викладачами та слухачами Інституту міжнародних відносин і Дипломатичної академії МЗС України. 22 грудня 2003 р. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/152957-ukran_yak_nkoli_ranshe_potrbna_pragmatichna__realstichna_diplomatya_pdkreslyu_kostyantin_grishchenko_116368.html

Jacob Peter Gowy. The Fall of Icarus

PREFACE

Everything new is well-forgotten old

(trans. from Ukrainian Dr. Ihor Byk)

In October 1930 the Faculty of Law of Lviv University initiated a unique 3-year Master's programme – **Diplomatic Studies**. At that time it had no analogues in the Central and Eastern Europe and were the only school of diplomacy of a comprehensive character, because future specialists were trained not only for the diplomatic and consular services but also for work as journalists, lawyers, in the banking sector or bodies of state power. At that time it was only at the Lviv University that graduates of Diplomatic Studies received diplomas with an academic degree of Master of Diplomacy.

Diplomatic Studies were initiated and administered by a celebrated professor of International Law, Head of the Department of International and Political Law, ad hoc judge of the Permanent Court of International Justice in The Hague Ludwik Ehrlich.

The curriculum of the programme included subjects which concerned not only topical problems of international law and diplomacy, but also the analysis of international relations of that time and history of diplomacy. An important element of the study was teaching foreign languages. In particular, to train specialists for diplomatic representations in the Middle East and in view of the expansion of trade contacts with this

region, the Persian and Turkish languages were taught within the Diplomatic Studies curriculum.

The training programme was well structured organically combining theory and practice: students had their internships in the diplomatic missions abroad and central state authority organs and a part of classes was held by experienced lecturers-practitioners, including active diplomatist and high-ranking officials of central state bodies.

On October 18, 2020 we mark the 90th anniversary of the foundation of Diplomatic Studies at Lviv University. The celebration of such an event is emphasizing outstanding historical place of the diplomatic school of Lviv University at the beginning of the 20th c., as well as heredity and succession of its main traditions, institutionally revived in 1992 as the Faculty of International Relations.

In 2016 Philippe Sands in his book *East West Street* wrote that «It seemed more than just a coincidence that two men (Hersch Lauterpacht and Raphael Lemkin – Author.), did more that any others to create the modern system of international justice should have origins in the same city».[66]

Adam Redzik in his encyclopedic work on the history of Lviv University Academia Militans … quotes words of noted scientists on the educational environment in Lviv: «Why creative and innovative people with extraordinary capacities of generating information choose some geographical regions and avoid others? Why in the period of free movement they prefer certain places? Lviv at the turn of the 19th and 20th c.c. and in the interwar period belonged to creative regions of Europe … In that place (in Lviv – Author) there was a

[66] Sands Ph. East West Street: On the Origins of Genocide and Crimes Against Humanity. Weidenfeld & Nicolson. London, 2016. P. XXIX.

good interpersonal atmosphere dominated by the spirit of tolerance. A great wealth of any culture is multinationality».[67]

Rector of the University Prof.Ivan Vakarchuk indicated: «The History of Lviv University – that is a centenary interweaving of creative anxiety of a Man, of the world of its bright intellectual ideas, scientific pursuit and aspirations for perfection; this a venue of maturity and youth of the spirit».[68]

The phenomenon of Diplomatic Studies testifies to the fact that the Ivan Franko National University of Lviv having long and complex Polish-Austrian-Ukrainian history, continues to play an important consolidating role in building up and continuing international dialogue on the mutual historic past and mutual traditions of diplomatic schools.

[67] Redzik, Adam (red.), Academia Militans. Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie. Kraków, 2017. S.30, 31.

[68] Encyclopedia. Львівський національний університет імені Івана Франка : в 2 т. Т. 1: А-К. Львів, 2011. С.11.

Title page Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze (Warszawa, 1792)

GENESIS

(trans. from Ukrainian Dr. Ihor Byk,
Dr. Rostyslav Dmytrasevych)

Diplomatic Studies founded in 1930 at Lviv University beyond any doubt were a unique institution. It would be very interesting to find out where its founder Prof. L. Ehrlich got this idea from. The veil of this secret was raised by the scientist himself, who in 1949 in a short monograph *Outline of History of the Science of Law of Nations, Political and Administrative Law in Poland* wrote: "… in 1792 Polish diplomat Tadeusz Morski wrote an essay *Thoughts on the Necessity and Way of Training Youth to Diplomatic Service in Poland.* The diplomat expressed an original and interesting idea to create in Poland a school of diplomacy. He suggested an interesting curriculum which would include such subjects as Political and Physical Geography of the Globe, Economic (Trade) Geography, World History and History of Poland, State System of European States, the Law of Nations (especially Law of Treaties), the Science of Trade and three main European languages. This programme was supposed to last for three years. The diplomat wrote that the school was to be organized in such a way that it would be subordinate to the Minister of Foreign Affairs and Embassies abroad."[69]

Taking into account that while creating Diplomatic Studies at Lviv University in 1930 many ideas of the author

[69] Ehrlich L., Langrod J. S. Zarys historii nauki prawa narodów, politycznego i administracijnego w Polsce. Kraków, 1949. S. 13.

of *Thoughts on the Necessity and Way of Training Youth to Diplomatic Service in Poland* were taken into consideration one should consider its specific provisions in greater detail.

In the introductory chapter to his essay, Tadeusz Morsky ponders on best mechanisms of carrying successful international relations and an effective foreign political course. In his opinion, to achieve success one should provide «a perfection of two springs – military force and political system with harmonic coordination. These two springs are closely interconnected and joined to the third fundamental one, that is inner government. The main aim of the inner government is the happiness of its citizens; the aim of national armed forces is securing this happiness outside and inside the state; the aim of politics and negotiations is prevention of the necessity of the use of armed forces».[70]

And modern understanding of the harmonic existence of political institutions of a society sounds very interesting. Francis Fukuyama points out: "A successful modern liberal democracy combines all three sets of institutions (a state, rule of law, accountable government – Author) in a stable balance. […] The state, after all, concentrates and uses power, to bring about compliance with its laws on the part of its citizens and to defend itself against other states and threats. The rule of law and accountable government, on the other hand, limit the state's power, first by forcing it to use its power according to certain public and transparent rules, and then by ensuring that it is subordinate to the will of the people."[71]

---

[70] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 7, 8.

[71] Fukuyama, Francis. The origins of political order: from prehuman times to the French Revolution / Francis Fukuyama. 1st ed., 2011. P.16

Tadeusz Morski substantiates the necessity of the existence of the science of international relations which covers some components of related sciences. The diplomat indicated that «human life is so short, and science of power is so complicated, which makes it impossible for one person to study all its components equally well. As far as it is difficult to master the science of war, trade and politics and reach in these subjects such a level of perfection and be in such an age in which one can be useful to Motherland. Complicated sciences used to develop in those countries in which everyone who has chosen a certain specialty follows it correctly throughout his/her life and in this way tries to improve».[72]

An additional argument proving the need for a separate science of international relations is substantiation of basic knowledge a would-be diplomat must possess. Tadeusz Morski indicates that «…an ambassador, to understand the essence and the causes of certain actions in detail, needs to be well aware of the peculiarities of his own government, as well as to learn and come to know the nature and conduct of the ruler and ministers of the country of his stay. Lack of such knowledge will make it impossible for the ambassador to get the necessary information and to select the required tactics of action. Each monarch and minister is first of all an individual, with his own weaknesses, tastes and abilities. The ambassador must learn those features perfectly, if he wants to promote the interests of his state and to overcome unexpected difficulties».[73] These statements appear in the interpreted version in the views of modern Polish scientists.

[72] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 21.

[73] Ibidem, S. 195.

Edward Haliżak points out that 'an important manifestation of the involvement of a state in international relations is the establishment of international institutions by it, without which the development and functioning of states would be complicated, if possible at all. International institutions in relation to states are, at the same time, their outer structure (environment).[74]

The classic of political thought Thomas Hobbes also stressed the importance of scientific knowledge: «science is the knowledge of Consequences, and dependance of one fact upon another… The Light of humane minds is Perspicuous Words, but by exact definitions first snuffed, and purged from ambiguity; Reason is the pace; Encrease of Science, the way; and the Benefit of man-kind, the end … much Experience, is Prudence, so, is much science sapience».[75]

In his paper, Tadeusz Morski developed key components of an educational course in training candidates for the diplomatic service which include: foreign languages (French, German, and English) most widely used for mastering scientific books and taking into account an increasing influence of the nations who are native speakers of those languages in Europe; general geography and geography of Poland; world history (particularly, European) and history of Poland; modern political system of European countries, aimed at researching characteristic features and weaknesses in the

[74] Haliżak E. Podejście instytucjonalne w badaniu stosunków międzynarodowych. Polska w instytucjach międzynarodowych w latach 1918 – 2018. Warszawa, 2019. S.24 [Haliżak E. Institutional approach in the research of international relations. Poland in international institutions in the years 1918-2018. Warsaw, 2019. P. 24]

[75] Гоббс Т.Левіафан. Пер. з англ. К., 2000. С.96, 97. [Hobbes T. The Leviathan. Tr. from English. K., 2000. P. 96, 97]

system of power of foreign states; the science of international law, with special emphasis on the study of the system of contemporary international treaties; the science of general international trade.[76] The diplomat was of the opinion that "the science of international law must be divided into two key parts. The first part must be related to the nature and content of treaties and relations between nations. The second part must be related to the description of the form of treaties, their special features and ways of holding negotiations. Finally, the science of international law must include diplomatic ceremonial of the courts of different states.[77]

Politics is a science that regulates a set of relations between people. The scientist was of the opinion that politics is divided into two key parts: the first one embracing the rules regulating shared views and needs of people belonging to the same community and making up a nation. The second part contains rules regulating relations between nations.[78] In his turn, Ludwik Ehrlich wrote that «the science of international relations deals with the broadest page of the co-existence of people, which consists in the co-existence of the whole mankind, co-existence of nations.[79]

An individual in Hobbes' 'The Leviathan' is primarily a natural egoist, aiming to meet his own needs and get his

[76] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 77, 78. [Morski Tadeusz. Ideas about the need and ways of adjusting youngsters to diplomatic service in Poland, 1792. P. 77, 78]

[77] Ibidem, S. 106, 107.

[78] Ibidem, S. 39.

[79] Ehrlich L. Wstep do nauki o stosunkach miedzynarodowych, nakl. Ksiegarni Stafana Kaminskiego. Krakow, 1947. S.5. [Ehrlich L. Introduction to the science of international relations, publ. by Stafan Kaminski Books. Krakow, 1947. P. 5]

own pleasures, mainly – self-preservation and affirmation in his own being and in the struggle and growing control over all others. Since such strivings are inherent in all human individuals, an inadvertent result of the natural state of human co-existence is 'everyone's war against everyone'. Only the state-making process can put an end to everyone's war against everyone and assure security for people. A state thus born starts living its own life.[80]

One may only wonder how correctly Tadeusz Morski formulated in his book one of the key functions of diplomatic representation, which is «comprehensive and at the same time cautious elucidation of all events taking place in a foreign state»[81], which was further codified and settled in Art. 3 of 1961 Vienna Convention on Diplomatic Relations.[82]

The paper is full of valuable practical pieces of advice and recommendations for would-be diplomats, which is worth noting. «Nothing makes one attached to a foreigner and facilitates establishment of personal relations in the diplomatic service more than absence of mockery and opposition to his/her traditions and customs, especially voluntary, as if by one's own will, their observance».[83] The

---

[80] Гоббс Т. Левіафан / Пер. з англ. К., 2000. 606 с. С. 7, 8. [Hobbes T. The Leviathan. / Tr. from English. K., 2000. 606 p. P. 7, 8]

[81] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 62. [Morski Tadeusz. Ideas about the need and ways of adjusting youngsters to diplomatic service in Poland, 1792. P. 62]

[82] Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 р. (26.09.2020) [Vienna Convention on Diplomatic Relations as of April 18, 1961] URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048#Text

[83] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 61. [Morski Tadeusz. Ideas about the need and ways of adjusting youngsters to diplomatic service in Poland, 1792. P. 61]

diplomat was convinced that 'prudence is the first and the most precious feature of an ambassador. Prudence makes a perfect ambassador. However, excessive prudence can make a coward. Cowardice deprives all the ambassador's statements of importance, wastes precious time, instills courage in his opponents and provides them with thousands of news ways of accomplishing their intentions.»[84]

At the end of the book the diplomat expressed some prophetic expectations that his ideas about the establishment of Diplomatic Studies «will lead to a still more profound and more useful research in the direction.»[85]

Certainly, Tadeusz Morski developed and suggested a very interesting project that could be launched already in the first years after the paper had been published. However, that was impossible for some objective reasons. Several years after the book had been written the Third Division of Poland occurred, and the state lost its independence for more than a century. Obviously, the idea of establishing a school of diplomacy was therefore forgotten.

A turning point on the way to the birth of a new science of international relations in general and establishment of a school of diplomacy in Lviv in particular, were the events of World War I. Stanislav Dnistrianskyi indicated: «…peace treaties that put an end to the World War did not solve this issue [connection between nations – auth.], and, though they established the League of Nations, they did not develop a real

[84] Morski Tadeusz. Myśli o potrzebie i sposobach przysposobienia młodzieży do służby dyplomatyczney w Polszcze. Warszawa, 1792. S. 191, 192. [Morski Tadeusz. Ideas about the need and ways of adjusting youngsters to diplomatic service in Poland, 1792. P. 191, 192]

[85] Ibidem, S.254.

connection between nations, just an alliance of states willing to expand the field of their activity. Still, one may not doubt that the very idea of connection between nations moved … to the stage of a real factor of the future state law».[86]

Getting back to the preconditions for the establishment of the school of diplomacy in Lviv, it should be indicated that in 1919 a lecturer of the Faculty of Law, Prof. Stanislaw Grabsky initiated the establishment of political studies at the Faculty of Law of Lviv University. According to the project, new political studies were to be closely connected with the Faculty of Law. The students were to combine attending classes in legal disciplines with additional classes within the curriculum of the Studies. In the first year of the Studies, besides legal disciplines, it was planned to teach classes in sociology, political geography, and economic geography. In the second year of the Studies, classes in comparative and administrative law as well as the second part of sociology were planned. The third year was to include teaching of the second part of administrative law and the history of diplomacy of the 19th-20th c.c. In the 4th year, the curriculum of the Studies included teaching statistics of Poland and practical classes in diplomatic correspondence. Besides, Prof. Stanislaw Grabsky suggested organizing additional classes for candidates for the consular service. The draft curriculum included introduction of a scientific degree of doctor of political sciences. The conditions for obtaining that

[86] Дністрянський С. Загальна наука права і політики. Том I, Львів, 2019. – С.339, 340. [Dnistrianskyi S. General science of law and politics. Volume I, Lviv, 2019. – Pp. 339, 340]

degree were to pass a comprehensive examination in political sciences and to write a research paper. Though Stanislaw Grabsky's idea was approved by the Academic Board of the Faculty, it was not implemented.[87]

[87] Redzik A. Lwowska szkoła dyplomatyczna. Zarys historii Studium Dyplomatycznego przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (1930–1939). Polski Przeglad Dyplomatyczny. 2006. Vol. 33. N 5. S. 124. [Redzik A. Lviv school of diplomacy. On the history of Diplomatic Studies at the Faculty of Law of the John Casimir University in Lviv (1930–1939). Polish Diplomatic Review. 2006. Vol. 33. No. 5. P. 124.]

Title page Hobbes T. Leviathan or The Matter,
Forme and Power of a Commonwealth Ecclesiasticall
and Civil (1651)

ESTABLISHMENT

(trans. from Ukrainian Dr. Nataliya Dolinska, Dr. Marianna Kopchak, Dr. Olena Zaruma)

After an unsuccessful attempt to establish Political Studies at the Faculty of Law of Lviv University, the scientists of that faculty expressed an idea of transforming this project into the organization of the school of diplomatic science. The school was to function together with the Department of International and Political Law. In 1928 the Academic Board of the Faculty of Law established a special commission to examine the project[88].

As Adam Redzik indicates, simultaneously with the preparation for the opening of the Diplomatic Studies, several other professors of the Faculty started working on opening similar additional studies in their branches of law. In particular, Prof. Zbigniew Pazdro was interested in the development of administrative specialization, while Professors Oleksandr Dolinskyi and Roman Longchamps de Bérier intended to develop additional studies of civil law sciences and procedural law. The above-mentioned Professor Stanislaw Grabsky suggested a new idea of establishing economic studies.[89]

[88] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 5.

[89] Redzik A. Lwowska szkoła dyplomatyczna. Zarys historii Studium Dyplomatycznego przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (1930–1939). Polski Przeglad Dyplomatyczny. 2006. Vol. 33. N 5. S.125, 126. [Redzik A. Lviv school of diplomacy. On the history of Diplomatic Studies at the Faculty of Law of the John Casimir University in Lviv (1930–1939). Polish Diplomatic Review. 2006. Vol. 33. No. 5. P. 126.]

In 1930 the mentioned commission submitted for approval of the Academic Board of the Faculty draft syllabi of three additional studies – Diplomatic, Economic and Administrative, and Judicial.

Academic year back then started on October 1. Formally, it was at the beginning of October that the classes at the newly established Diplomatic Studies started, and Prof. Ludwik Ehrlich was appointed their head. However, official opening of the Diplomatic Studies took place on October 18, 1930, during which Prof. Ludwik Ehrlich had an inauguration lecture «New Ways of the Law of Nations».[90]

It was in the interwar period that a separate science of international relations started developing within the science of politics. As Ludwik Ehrlich put it in his textbook on international law: "The science supporting the law of nations is the science of politics, studying the objectives of the activity of states and methods of researching those objectives. The science of international politics covers international problems and methods of acting in international relations. After the end of the World War the science of international relations is developing brightly, and separate departments in Oxford and London have been established for it.»[91]

---

[90] Siła prawa zamiast prawa siły. Ludwik Ehrlich i jego wkład w rozwój nauki prawa międzynarodowego oraz nauki o stosunkach międzynarodowych. Red. Grzebyk P., Tarnogórski R. Warszawa, 2020. S. 262. [The power of law instead of the law of power. Ludwik Ehrlich and his contribution into the development of the science of international law or the science of international relations. Ed. by Grzebyk P., Tarnogórski R. Warsaw, 2020. P. 262.]

[91] Ehrlich L. Prawo narodów / L. Ehrlich. Lwów, 1932. Wydanie drugie. 651 s. S. 92, 93. [Ehrlich L. The law of nations / L. Ehrlich. Lviv, 1932. Second edition. 651 p. P. 92, 93]

The establishment of the Diplomatic Studies side by side with the development of a unique and highly interesting curriculum solved one more very important theoretical task – substantiation of the science of international relations, the educational components of which border on many other sciences. The science of international law belongs to a broader family of legal sciences, quite like international economic problems are within the science of economics. Diplomatic history forms a part of historical sciences, but it borders on the science of techniques of official international relations. The same referred to the science of diplomatic and consular practice, which, in its turn, borders on the science of international law, viz. such branch of it as diplomatic and consular law. The science of population problems in international relations is partially connected with economics and the science of international law, to be more specific, its branch that regulates relations between states concerning the status of different categories of population. The science of political relations between different modern countries borders on the science of history, however its relation to history lies only in the general sense of this word, and ideally – in the collective objectivism in defining and explaining various phenomena. In this context, Ludwik Ehrlich considered three basic questions. Is there any sufficient connection between those disciplines to consider them as one whole of a separate branch; do these disciplines form a group that is more closely related to international law than to other sciences; what disciplines should be included into the group of studies of international relations?[92]

[92] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 12.

The scientist was convinced that the teaching of international relations must be based on the fact that these relations shape up a highly important and complex phenomenon in the modern world that should be thoroughly researched from different angles. After the end of World War I the trend towards organization of a detailed plan of researching the subject of international relations became obvious. Certainly, more and more of different problems affecting relations between states and nations have to be explained. The development of international relations helped understand the fact of an ever closer cooperation in different domains not just between states within their official borders, but also between individuals and groups of individuals from different countries.[93]

An important manifestation of the birth of the new discipline was launching under the auspices of the League of Nations since 1928 regular Standing Conferences of Higher International Studies.[94]

Ludwik Ehrlich emphasized on a very important aspect saying that «it must … be remembered that the field of the science of international relations is not identical with that of

[93] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 13.

[94] Pugacewicz T. Koncepcja teoretyczna stosunków międzynarodowych w ujęciu Ludwika Ehrlicha z 1947 roku. Siła prawa zamiast prawa siły. Ludwik Ehrlich i jego wkład w rozwój nauki prawa międzynarodowego oraz nauki o stosunkach międzynarodowych. Red. Grzebyk P., Tarnogórski R. Warszawa, 2020. S.153. [Pugacewicz T. The theoretical concept of international relations according to Ludwik Ehrlich since 1947. The power of law instead of the law of power. Ludwik Ehrlich and his contribution into the development of the science of international law or the science of international relations. Ed. by Grzebyk P., Tarnogórski R. Warsaw, 2020. P.153.]

law or in particular of the law of nations. It is included in the curriculum of the Faculty of Law because this is really also a Faculty of political science.»[95]

The syllabus of the Diplomatic Studies included not only teaching of general aspects of political problems. The organizers of the Studies intended to provide the syllabus with a wider platform for a more profound study of historical, economic and legal problems. On the other hand, the curriculum of the Diplomatic Studies was related to the curriculum of the Faculty of Law which supplemented the curriculum of the Studies.[96]

Overall, the disciplines of the Diplomatic Studies curriculum can be structurally divided into the following units: **History, Economics, Population Issues, Law, Political Issues.** Here is a brief overview of each of the units.[97]

History

World History since the Seven Years' War. Taught in Year 1 of the Studies, the course encompassed the period of Enlightened Absolutism, the French Revolution, and the Napoleonic era. Interestingly, the students within this course were first and foremost taught not only the facts, but also the scientific methods of studying history.

History of Diplomacy. Taught in Year 2, the course, in a certain sense, was seen as the continuation of the course of World History, covering the European diplomacy history since 1815, with the focus on the work of the Congress of Vienna, the activities of the Holy Alliance and the formation of

[95] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 13.
[96] Ibidem, P. 14.
[97] Ibidem, P. 14-20.

the Triple Alliance. The course was supplemented by reading and interpretation of the most important diplomatic acts and conventions. In this way it served as a basis for further study of the course of Diplomatic and Consular Practice.

History of Polish Foreign Policy. As an introduction to the political practice issues, the course was aimed at identifying and explaining the problems of Polish foreign policy.

Economics

Economic Geography. The course peculiarities made great emphasis on peculiarities of state and the world economy.

International Economic Problems. Initially, teaching the course within Diplomatic Studies curriculum was divided into two separate courses – *Raw Materials, Capital and Labor in International Relations* and *World Commerce.*

Money Circulation and Credit in International Relations. A requirement for mastering the course was basic knowledge of economics. The course dealt with theoretical and practical problems of modern finance and credit circulation.

International Economic Arrangements. This course dealt with the structure and activities of state and private institutions concerned with the organization of foreign trade of the state, international bodies for economic cooperation among states, types and methods of international trade, customs policy, commercial agreements.

Population Issues

Colonial and Emigration Policy. Taught in Year 2 of Diplomatic Studies, the course consisted of theoretical and practical units.

Law

Comparative Public Law. The discipline provided basic knowledge of legal systems of the world, The lecturer paid

special attention to problems concerning the sources of law in different countries, various methods of implementation of legal norms, the division of law into public and private law.

New Institutions of the Law of Nations. The course was taught in Year 2 of the Diplomatic Studies as the continuation of the course in the Law of Nations offered at the Faculty of Law. The lecturer described in detail the organization and functioning of the League of Nations, the Permanent Court of International Justice. A particular emphasis was made on the study of treaties assuring collective security (the Locarno Treaties, the Kellogg Pact, the General Act for the Pacific Settlement of International Disputes).

Consular Law. The course ensured an in-depth study of international law. It dealt with rules of jurisdiction, acts executed in a foreign country guaranteeing sovereignty of the state sending a consul, main issues regarding foreigners (admission to a foreign country, length of visit, transit), acts of consuls as notaries, consular taxes; the rules of procedure governing territorial jurisdiction of consuls, various forms of consular acts; rules concerning the organization of consulates.

International Administrative Law. Taught in Year 3, the course focused on conflicts of laws in the sphere of public law, notably in that of administrative law, and the respective status of foreigners.

Maritime Law. Taught in Year 3, the course consisted of two parts. The first part included public maritime law exploring the legal regime of vessels, maritime routes, ports and organization of port authorities. The second part covered and private maritime law.

Diplomatic and Consular Practice. The discipline was taught in Year 3. The topics discussed during the lectures included organization of diplomatic service in different

countries, functions of the Ministry of Foreign Affairs and their connection with diplomatic and consular services; organization of work, diplomatic correspondence, diplomatic style, the technique collective work, negotiations, conferences, congresses, conclusion of treaties. In practical classes, students drafted consular conventions, notes and reports. They were divided into two groups representing adverse parties was also put into practice.

Political Issues

Contemporary Europe. Taught in Year 1, the course offered an introduction to the problems of international relations, concentrating on crucial international issues in Europe over the past few decades. The issues of interdependence of interests of the European states, content and form of the most important international agreements in Europe were also studied.

Political Problems of the European States. The lecturer presented selective problems of the contemporary European policy. The ways of solving those problems suggested in the selected scientific publications and lecturers' presentations were discussed during classes.

Political Problems of Great Britain. This course, taught in Year 2 of studies, described political and cultural importance of the country. The course was divided into two parts. In the first part the lecturer explained the living standards in Great Britain, salary, social insurance, special fields of economy – agriculture, defense, the problems of Scotland, Wales, and Northern Ireland. In the second part of the course special features of England's relations with other countries of the British Empire were studied: export, immigration issues, raw materials, political relations, military cooperation.

Political Problems of Italy. The course studied movement towards a single and united Italy since the times of Napoleonic wars, political development of modern Italy, the doctrine of the fascist regime, the government of the fascist Italy and its functions, Roman question, colonial issues, foreign policy.

Political Problems of the American States. The course was divided into 2 parts. Within the first part a review of the political, social, economic development of the USA, the work of the US government, political parties, the problems of population and migration, the Panama Canal, Pan-Americanism were studied. The second part included the issues of the US international policy at the beginning of World War I, US entry into war, the peace conference, propaganda of the League of Nations, Wilson's defeat.

Political problems of the Far East. The subject was taught in Year 3 of studies. It embraced political history of China and Japan since the second half of the 19th c., the interests of the European states and the USA in the Far East, the Sino-Japanese war, the Russo-Japanese war, Korea, the Washington Treaty.

Ludwik Ehrlich actively popularized this school of diplomacy both within the country and abroad. Prior to opening the Studies Ludwik Ehrlich presented its concept and draft curriculum at the 3d Standing Conference of Higher International Studies that was held in Paris on June 12–14, 1930. The standing conference was held within the framework of the International Institute of Intellectual Cooperation, affiliated with the League of Nations. The delegates passed their decision to conduct permanent monitoring and report

about the actions of other states related to the implementation of such an initiative.[98]

In June 1934 Lviv hosted the international conference dedicated to the problems of organizing and the methods of teaching international law and the science of international relations. This event was a high-profile international event. Scientists who were specialists in international relations, representing Bulgaria, Denmark, Greece, Hungary, Norway, Romania, Sweden, Finland, Estonia, Czechoslovakia, and Yugoslavia participated in it.[99] The key topics discussed related to an increase in the number of classes in international law, change in the focus of teaching it from the theoretical (didactic) approach to judicial case studies and studying the materials of diplomatic practice. The delegates recommended that curricula include obligatory study of foreign languages – English and French. A statement about the need for international recognition of a separate science of international relations, which was to include legal, historical, economic, diplomatic and consular disciplines, was clearly made at the conference.[100]

---

[98] Siła prawa zamiast prawa siły. Ludwik Ehrlich i jego wkład w rozwój nauki prawa międzynarodowego oraz nauki o stosunkach międzynarodowych. Red. Grzebyk P., Tarnogórski R. Warszawa, 2020. S. 260. [The power of law instead of the law of power. Ludwik Ehrlich and his contribution into the development of the science of international law or the science of international relations. Ed. by Grzebyk P., Tarnogórski R. Warsaw, 2020. P.260.]

[99] Conference sur L'enseignement du droit international et des relations internationales. Lwów 26, 27, 28 Juin 1934. Correspondence. Proces-Verbaux. Materiaux. Lwów, 1935. P. 17 [Conference on teaching international law and international relations. Lviv, June 26, 27, 28, 1934. Correspondence. Shorthand Record. Materials. Lviv, 1935. P. 17]

[100] Земан І. Наука міжнародного права у Львівському університеті : монографія. Львів, 2015. С. 102. [Zeman I. The science of international law at the Lviv University : monograph. Lviv, 2015. P. 102.]

In 1935 Ludwik Ehrlich officially presented the Diplomatic Studies during his trip to Iasi and Bucharest. There he delivered open lectures on the topic of peculiarities of international public law. Besides that, ##K. Bertoni, as a lecturer of the Diplomatic Studies, headed the official delegation to the 8th Conference of Higher International Studies, that was held in London on June 3-8, 1935, while Ludwik Ehrlich headed a similar delegation to the 11th Conference of Higher International Studies held in May 1936.[101]

Of interest is the fact that the training of would-be diplomats within the framework of the Diplomatic Studies also put emphasis on the development of cultural skills and speech techniques. For instance, on December 10, 1934 a competition in eloquence was conducted for the students of the Studies.[102]

The Diplomatic Studies were a unique training unit providing integral teaching of courses representing the sciences of international relations. Within the Studies the students studied the disciplines that belonged to the structure of the system of science of international relations, the law

[101] ДАЛО. Ф. 26. Університет імені Яна Казимира у Львові. Оп. 6. Спр. 1271. Звіт Дипломатичних студій за 1934–1935 навч. рік. Арк. 11, 18. [DALO. F. 26. John Casimir University in Lviv. Op. 6. Ref. 1271. The report of the Diplomatic Studies for the 1934–1935 academic year. Sheet 11, 18.]

[102] Siła prawa zamiast prawa siły. Ludwik Ehrlich i jego wkład w rozwój nauki prawa międzynarodowego oraz nauki o stosunkach międzynarodowych. Red. Grzebyk P., Tarnogórski R. Warszawa, 2020. S. 268. [The power of law instead of the law of power. Ludwik Ehrlich and his contribution into the development of the science of international law or the science of international relations. Ed. by Grzebyk P., Tarnogórski R. Warsaw, 2020. P.268.]

of nations, problems of diplomatic practice, population, and migration.[103]

Unfortunately, the Diplomatic Studies stopped their existence all of a sudden at the peak of their prosperity. Just imagine that on June 30, 1939 in the Assembly Hall of the University a solemn regular ceremony of graduation of the Studies and the diploma awarding ceremony took place. During the summer holidays three students of the Studies moved abroad to have their internship.[104] And already on September 1, 1939 World War II broke out, at the end of September the Soviet army occupied Lviv. For some time before the Germany's attack on the Soviet Union the studies at the university went on, but the phenomenon of the Diplomatic Studies stopped its existence.[105]

---

[103] ДАЛО. Ф. 26. Університет імені Яна Казимира у Львові. Оп. 6. Спр. 1271. Звіт Дипломатичних студій за 1934–1935 навч. рік. Арк. 11. [DALO. F. 26. John Casimir University in Lviv. Op. 6. Ref. 1271. The report of the Diplomatic Studies for the 1934–1935 academic year. Sheet 11.]

[104] Adam Redzik, Roman Duda, Marian Mudryj, Łukasz Tomasz Sroka, Wanda Wojtkiewicz-Rok, Józef Wołczański, Andrzej Kajetan Wróblewski. ACADEMIA MILITANS: Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie. Krakow, 2015. S. 440. [Adam Redzik, Roman Duda, Marian Mudryj, Łukasz Tomasz Sroka, Wanda Wojtkiewicz-Rok, Józef Wołczański, Andrzej Kajetan Wróblewski. ACADEMIA MILITANS: John Casimir University in Lviv. Krakow, 2015. P. 440.]

[105] Відомий дослідник історії Львівського університету Адам Редзік зазначає, що навчання на Дипломатичних студіях тривало на підпільному навчанні на юридичному факультеті під час ІІ Світової війни. Див. Redzik A. Lwowska szkoła dyplomatyczna. Zarys historii Studium Dyplomatycznego przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (1930–1939). Polski Przeglad Dyplomatyczny. 2006. Vol. 33. N 5. S.143.[A famous researcher of the history of the Lviv University Adam Redzik indicates that the studies at the Diplomatic

However, no matter how fantastic it might sound, the spirit of the diplomatic science kept staying in the premises of Lviv University. Already a year after Ukraine gained its independence it got embodied in the form of the newly established Faculty of International Relations.

Studies was still available as underground studies at the Faculty of Law during World War II. See Redzik A. Lviv school of diplomacy. On the history of the Diplomatic Studies affiliated with the Department of Law of the John Casimir University in Lviv (1930–1939). Polish Diplomatic Review. 2006. Vol. 33. N 5. P.143]

Title page Perkins, William. A Golden Chaine:
Or, A Description of Theologie. Printed by John Legat,
Printer to the University of Cambridge (1600)

ALMA MATER

(trans. from Ukrainian Dr. Iryna Losyeva, Markiyan Sokalskyi)

Within the nine-year period of their existence several hundred students graduated from Diplomatic Studies. By 1936, 91 students had already earned their degree in Diplomatic Studies.[106] Many of them became diplomats and scientists. However, because of the outbreak of World War II, it is difficult to explore the professional careers of most graduates. Nevertheless, it is worth giving examples of several very bright personalities who graduated from the Diplomatic Studies.

Louis Bruno Sohn

In 1931, Louis B. Sohn, a future world-famous international lawyer, entered the Faculty of Law of Lviv University. Louis B. Sohn was born on March 1, 1914 in a Jewish family in Lviv. When he was a young boy, his father encouraged him to learn foreign languages.[107] His choice to study law and become a lawyer was greatly influenced by his father. The future professor of international law decided to study law at Lviv University due to the fact that Diplomatic

[106] The Division of Diplomatic Studies in John Casimir University. Ed. L.Ehrlich. Lwów, 1938. P. 31.

[107] Pasqualucci Jo M. Louis Sohn: Grandfather of International Human Rights Law in the United States / Jo M. Pasqualucci // Human Rights Quarterly. – 1998. – Vol. 20. – P. 925.

Studies were opened there, and he himself was very interested in this field.[108]

In general, Louis B. Sohn spent more than eight years in this educational institution (1931-1939), first as a student, and then as a scientific researcher at the Institute of Private International Law. It is difficult to explain the interaction of different events and its influence on the further life of a man, but it certainly exists. Let us give just two interesting examples of Louis B. Sohn's student years.

As a student of the Diplomatic Studies Louis B. Sohn studied consular law, diplomatic and consular service. At a later date, when he taught at the Fletcher School of Law and Diplomacy, one of the students wanted to write a Ph. D thesis under the scientific supervision of Louis B. Sohn, but could not choose the topic of the research. The professor gave him advice and pointed out that he had not come across a single book on the analysis of hundreds of consular agreements. As a result, the student prepared his Ph.D thesis, which analyzed a large number of agreements on this subject. Some time later, the UN International Law Commission decided that the field was ready for codification, and the UN Secretariat invited the student to work to help prepare materials for the Commission.[109]

It can be assumed that Louis B. Sohn's interest in the maritime law originated while studying the course with Dr. Wladyslaw Namyslowski at the Diplomatic Studies. During

[108] Pasqualucci Jo M. Louis Sohn: Grandfather of International Human Rights Law in the United States / Jo M. Pasqualucci // Human Rights Quarterly. 1998. Vol. 20. P. 926.

[109] Sohn Louis B. Sources of International Law / Louis B. Sohn // Georgia Journal of International Law. 1995-96. Vol. 25. P. 402.

the third UN Conference on the Maritime Law Louis B. Sohn was the head of the American delegation, which developed and adopted the UN Convention on the Maritime Law in 1982. Journalists called Louis B. Sohn the «guru» of the conference because most of the delegates from different countries were his former students.[110]

During his three-year study at the Diplomatic Studies, Louis B. Sohn received a *summa cum laude* score in fifteen examination subjects. [111] The future scientist received his Master's Degree in diplomacy with distinction.

After graduation from the university Louis B. Sohn worked at the Institute of Private International Law as a scientific researcher. The head of the institute, professor of private international law, was the editor of a scientific journal. Louis B. Sohn's main task was to prepare a review of legal journals and monographs dedicated to the topic, written in foreign languages.

In 1939, before World War II, Louis B. Sohn moved to the United States. He was a passenger on one of the last ships to leave Poland before the German invasion.[112]

In the United States, Louis B. Sohn became a well-known scholar. He participated in the drafting of the UN Charter, was a co-founder of the American Bar Association, worked for more than 20 years as a professor of international law at

---

[110] Buergenthal T. Louis B. Sohn (1914-2006) / T. Buergenthal // American Journal of International Law. 2006. Vol. 100. P. 624.

[111] Trooboff Peter D. A Tribune to Louis Sohn: some new facts and some lingering mysteries in a remarkable life / Peter D. Trooboff // George Washington International Law Review. 2007. Vol. 39. P. 667.

[112] Harold Hongju Koh. Louis B. Sohn: Present at the Creation / Harold Hongju Koh // Harvard International Law Journal. 2007. Vol. 48. P. 14.

Harvard. Judges of the International Court of Justice, foreign ministers, diplomats and scientists from all over the world were among his students.

Jan Karski (Jan Kozielewski)

Jan Kozielewski was born in 1914 in Lodz. He moved to Lviv in the autumn of 1931, although he originally planned to study at the Stefan Batory University in Vilnius where he even had moved. However, his elder brother Marian, who had been appointed commander of the voivodeship police in Lviv in October 1931, decided to take his younger brother into his care. In the first year of his studies, Jan Karski had to study as an auditor because he did not have a Latin examination in his high school diploma. In April 1932 he passed the examination and continued his full-fledged studies at the university. The first two years of his studies were quite successful, he passed examinations and got good marks. However, the last two years were more difficult for Karski and he had to resit some of the examinations. This may be explained by the fact that at the same time Jan Karski began studying at the Diplomatic Studies, the curriculum of which was quite complex. In addition, in June 1934, his brother was transferred to the position of commander of the Warsaw State Police, where he worked until 1939.

Jan Karski graduated from the Faculty of Law and the Diplomatic Studies at the University of Lviv in 1935. Shortly before the outbreak of World War II, he began his diplomatic career at the Polish Ministry of Foreign Affairs.

During the Polish September Campaign in 1939, he was detained by the Soviets, but he managed to escape. He joined the resistance movement and became a courier of the Polish

underground state. During one of his secret missions in June 1940, he was arrested by the Gestapo and tortured. While in custody, he attempted suicide. Jan Karski visited the Warsaw Ghetto, and later described what he had seen there in his book "Story of a Secret State". It was then that he began to use the pseudonym Karski. In the United States, Karski met with President Roosevelt and told him about Nazi atrocities in Poland. After the war, he stayed in the United States and taught international relations at Georgetown University in Washington.

In 1982, the Yad Vashem Institute in Jerusalem awarded Karski the title of Righteous Among the Nations, and in 1994, the Israeli government and his home city of Lodz granted him honorary citizenship. In 1995, Jan Karski received the Order of the White Eagle from the President of Poland Lech Wałęsa. He died in the United States in 2000.

The American magazine Newsweek named Jan Karski one of the most significant figures of the twentieth century, and in 1988, he was nominated for the Nobel Peace Prize.[113]

Stanislaw Edward Nahlik

Stanislaw Edward Nahlik was born on May 8, 1911, in Lviv. He graduated from the Faculty of Law and the Diplomatic Studies at the University of Lviv in 1933, receiving a Master's degree in Law and Diplomatic Sciences. From 1933 to 1936, Stanislaw Nahlik worked as an assistant at the Chair of the Law of Nations held by Professor Ludwik Ehrlich. While working there, Stanislaw Nahlik became interested in the

[113] Redzik A., Zeman I. Jan Kozielewski na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Jan Karski. Misja kompletna; red. Iwona Hofman. Wydawnictwo: UMCS, 2015. S. 89–116.

issues of the law of international security and published an article «The Problem of Control at Disarmament Conferences» (1935).[114] In his biographical work «Record from memory»[115], Stanislaw Nahlik gives one of the most detailed descriptions of the school of diplomatic studies and the educational process at Lviv University during the interwar period. It should be mentioned, however, that on the pages of this book, the author quite critically portrays the figure of Professor Ehrlich and gives rather selfish reasons for leaving the Chair and beginning his diplomatic career.[116]

In 1936, Stanislaw Nahlik entered the diplomatic service, starting his work at the Polish Consulate General in London. From 1939 to 1946, he worked at the Polish Embassy in Bern[117]. After the war, he worked at the Academy of Political

---

[114] Земан І. Наука міжнародного права у Львівському університеті : монографія. Львів, 2015. С. 110, 111 [Zeman I. The science of international law at the University of Lviv: monograph. Lviv, 2015. P. 110, 111.]

[115] Nahlik S. Przesiane przez pamięc. W rodzinnym gniezdzie / S. Nahlik. Kraków, 1987. 395 p.

[116] In his book, Stanislaw Nahlik writes that «the hierarchical gap between the then all-powerful professor and the low-paid assistant was huge with no opportunities to move up the career ladder... Even the position of an Associate Professor, which was a symbolic title in most cases, permitted becoming a Full Professor only in the event of death or retirement of a predecessor. Ehrlich was in excellent health and nearly forty years of age. Besides, 6 other assistants older than me were working at the department. How could you possibly think about an academic career under such conditions?» (Nahlik S. Przesiane przez pamięc. W rodzinnym gniezdzie / S. Nahlik. – Kraków, 1987. – S.243).

[117] Death of Professor Stanislaw E. Nahlik (1992). International Review of the Red Cross, 32(286), 110-111. URL: https://www.cambridge.org/core/journals/international-review-of-the-red-cross-1961-1997/article/death-of-professor-stanislaw-e-nahlik/CB18630D74B35A3C51FBA2BF8915ECB2

Sciences and for the Ministry of Culture. In 1962, he was appointed head of the Chair of Public International Law at Jagellonian University as a successor to Ludwik Ehrlich. He held the post until his retirement in 1981.

Professor Nahlik published more than 400 works, including more than 80 in English, French, and German. In the international arena, he participated in the Vienna Conference on the Law of Treaties, as well as in numerous international congresses. Stanislaw Nahlik twice lectured at the Hague Academy of International Law[118]. He died on November 5, 1991, at the age of 80.

[118] Redzik A. Lwowska szkoła dyplomatyczna. Zarys historii Studium Dyplomatycznego przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (1930–1939). Polski Przeglad Dyplomatyczny. 2006. Vol. 33. N 5. S. 144, 145.

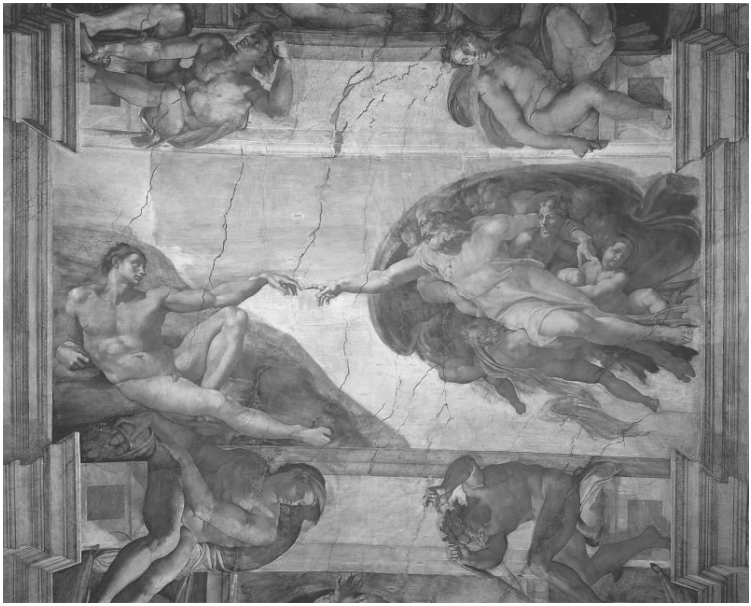

Michelangelo, *Creazione di Adamo* (1511)

RENEWAL

(trans. from Ukrainian Dr. Ihor Byk)

World War II and a long period of Soviet totalitarianism interrupted the development of diplomatic science and diplomatic studies at Lviv University. And only Ukraine's obtaining independence in 1991 and its appearance on the political map of the world as a new sovereign international actor called forth pressing necessity in nationally conscious and state oriented young Ukrainian diplomats. This gave an impetus to the revival of academic tradition of diplomatic studies and training qualified Ukrainian diplomatic elite at the Ivan Franko National University of Lviv.

Yet in the first year of its independence Ukraine was recognized by 131 states of the world. During the same period she established diplomatic relations with 104 states. The state started the process of opening her diplomatic representations and consulates abroad. She increased its participation in the activities of international organizations, accession to important multilateral agreements. Ukrainian government bodies and departments established contacts with counterparts abroad. Governmental bodies and organizations were closely followed by different non-governmental entities, as well as by regional and local governments. Business structures were especially active in establishing international contacts. In short, the need for specialists in the sphere of international relations was constantly growing and it was to be satisfied. The issue was

training qualified specialists in international political and economic relations as well as international law. The response to this need was the creation of the Faculty of International Relations at the Ivan Franko National University of Lviv in 1992.[119]

Broad European world-view, and novel creative approach of Rector Professor Ivan Vakarchuk to the solution of this issue found support at the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, Committees and Commissions of the Verkhovna Rada of Ukraine, of many famous Ukrainian politicians and statesmen – Rostyslav Bratun', Roman Fedoriv, Dmytro Pavlychko, Roman Lubkivskiy and many others. Of special importance was the support of the main educational and methodical centre of training specialists for Ukrainian diplomatic service – the Institute of International Relations of the Taras Shevchenko National University of Kyiv headed by the then Rector Academician of the Academy of Sciences of Ukraine, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary Prof. Leonid Huberskiy.

The feasibility of the idea of establishing the Faculty was based on a solid foundation of considerable scientific and educational potential of the oldest University in Ukraine, in which during 350 years of its history famous world level scientific and pedagogical schools were formed. Creative combination of traditions and possibilities of these schools enabled to set up a serious scientific-methodological and training methodical basis for the newly established Faculty of International Relations. Law school in the face of the

[119] Архів ЛНУ. Спр. № 01–07. Наказ ректора Львівського державного університету імені Івана Франка № 152 від 11.02.1992 р. «Про організацію в університеті факультету міжнародних відносин». Арк. 106

mentioned above Lviv School of Inmternational Law with its world famous representatives (Raphael Lemkin, Stanislav Dnistrianskiy, Ludwik Ehrlich, Louis B. Sohn), economic with its old and modern concepts of market economy, historical with fundamental investigations of the history of the formation of the Ukrainian state, world history, history of western and southern Slavs, history of Slavic countries (Professors Mykhaylo Hrushevskiy, Stepan Tomashivskiy, Ivan Krypyakevych, Yaroslav Dashkevych), geographic with formulated by prominent scientists of the University Stepan Rudnytskiy and Oleh Shabliy concept of geopolitical and geostrategic interests of Ukraine, the concept of global Ukrainian world, schools of philology, translation and foreign languages.

The Academic Board of the Ivan Franko National University of Lviv on July 3, 1991 with the aim of the realization of the proposal of the Commission of the Verkhovna Rada of Ukraine in Foreign Affairs set up a commission, and on November 27, 1991 took a decision on the opening of the Faculty of International Relations with qualifying specialties "History of International Relations and Foreign Policy" and "World Economy and International Economic Relations".

The defined priority direction of the activities of the Faculty was training specialists in international country studies. To help the newly created Faculty the Academic Board charged the Faculty of History with compiling a thematic curriculum and opening a specialization "History of International Relations and Foreign Policy", the Faculty of Economics – with reviewing the curriculum of the specialty "International Economic Relations", the Faculty of Geography – with opening a Department of Political Geography and Country Studies.

At the same time, the Deans of the respective Faculties were charged with preparing educational courses in the sphere of International Relations and providing conditions for internship and advanced training of the staff.

A decision was also taken to compile curricula proceeding from the two-level structure of higher education (Bachelor – 4 years, Master – 2 years) and coordinate the work with the Institute of International Relations of the Taras Shevchenko State University of Kyiv.

Pursuant to this decision, on February 11, 1992 Rector of the University Ivan Vakarchuk issued an order which said that according to the long-term plan of the development of the University, pursuant to the corresponding decision of the Academic Board of the University and the Order of the Ministry of Higher Education of Ukraine No 10 of 14/01/1992 "On the Opening of Specialties at Lviv State University" the Faculty of International Relations was opened starting from the academic year of 1992/1993.

On March 25, 1992 the Academic Board by secret ballot elected Markian Malskyy to the post of the Dean of the Faculty.

The plan was to accept 50 students in specialties "International Relations" and "International Economic Relations", organize preparing methodical literature, textbooks, start investigation of problems of International Relations funded by the State budget and within contracts with organizations and enterprises, start training scientific staff through post-graduate studies.

Later on the mentioned specialties were supplemented by "International Law" (1996), "Country Studies" and "International Information" (2002), International Business (2006) and the number of students of the Faculty surpassed 1,500.

The Faculty was created by the whole University: the first Departments of the Faculty were the Department of Political Geography and Country Studies, formed on the basis of the Faculty of Geography, and the Department of International Law, which had existed before at the Faculty of Law. For a long time teaching process at the specialty "International Economic Relations" was conducted by the staff of the Faculty of Economics, and a large part of the staff of Departments of International Economic Relations and International Economic Analysis and Finance are graduates and former lecturers of this Faculty. Specialists in Geography of the Department Political Geography and Country Studies were joined by graduates and former lecturers of the Faculty of History. Taking into account that Mathematics and Computer Sciences today are important constituents of any sphere of knowledge, and especially of International Economic Relations, International Business and International Information, graduates of the Faculty of Mathematics and Mechanics and the Faculty of Applied Mathematics were invited to teach at the Faculty. And, of course, one cannot fail to mention the Faculty of Foreign Languages and the Departments of Slavic Languages and of Polish Philology, the staff and graduates of which provide high-quality language training of graduates.

Structurally, the Faculty of International Relations started from two Departments – the Department of Political Geography and Country Studies (head –Assoc.Prof.Markiyan Malskyy), in 1996-2002 – the Department of International Relations and Country Studies (Prof.Markiyan Malskyy), and since 2002 – the Department of International Relations and Diplomatic Service (Prof.Markiyan Malskyy, since 2015 – Prof. Yuriy Prysiazhniuk) and the Department of International Law (head – Prof. Vasyl Repetskiy). In 1994 the Department

of International Economic Relations (head – Prof. Ihor Hrabynskiy) was set up, 1994 - the Department of Foreign Languages of the Faculty of International Relations (head – Assoc.Prof. Ihor Byk), 2001 – the Department of Country Studies and International Tourism (head – Prof.Nataliya Antoniuk), 2003 – the Department of European Law (head – Prof.Mykhaylo Mykiyevych), the Department of International Economic Analysis and Finance (head – Assoc.Prof. Yuriy Bilenko).

From the very first days of the functioning of the Faculty of International Relations the following main tasks were clearly fixed in the basic strategy of its development:

- elaboration of innovatory, European in contents and form educational programs in all specialties, provision of students with original textbooks and manuals authored by the staff of the Faculty;
- initiating scientific research on the most topical issues of foreign policy of Ukraine and training lecturers and international experts for its own purposes;
- formation of an extensive model of international contacts with foreign universities and different international institutions.

The development of the strategy and tactics of actions, curricula and programs took place in the conditions of intense discussions and arguments, in the aspiration to move away as far as possible from the established Soviet traditions and approaches in the treatment of ways of teaching international relations, in the desire to borrow and implement into the educational practice progressive European technologies and methods. Having appreciable practical support of partner Faculties, colleagues-professors from leading universities of Poland, the USA, Great Britain, Germany, the Netherlands,

Sweden, Austria, Switzerland and some other countries the departments of the Faculty started the realization of the set tasks.

The Department of International Relations and Diplomatic Service trains Bachelors and Masters in educational programs "International Relations" and "International Information" teaching courses in the Theory of International Relations; History of Diplomacy and International Relations; Foreign Policy of Ukraine and States Abroad; Conflictology and Theory of Negotiations; Diplomatic and Consular Service; Diplomatic Protocol and Etiquette; Global and European Security; Modeling and Forecasting of Foreign Policy; Information Analytical Activity in International Relations; International Information Systems and Social Communications; Information Business; Fundamentals of International Information Relations; Information Wars.

The originality of the educational programs is secured with textbooks and manuals authored by the staff of the Faculty. A number of published textbooks and manuals received recognition all over the country: *Theory of International Relations* (Markiyan Malskyy, Mykhaylo Matsiakh, 2002, 2007), *International Relations: History, Theory, Economy, Law* (eds. Markiyan Malskyy, Yuriy Moroz, 2010), *Ukrainian Diplomatic Dictionary* (eds. Markiyan Malskyy, Yuriy Moroz, 2010), *Diplomatic Protocol and Etiquette* (Oleksandra Sahaydak, 2006), *International Organizations* (Oleksandr Kuchyk, 2007), *Foreign Policy of Ukraine* (Oleksandr Kuchyk, Oleksandr Zajac, 2010), *Ukraine in International Organizations* (Oleksandr Kuchyk, 2014), *Secret Diplomacy and Intelligence in International Relations* (Svitlana Pyk, 2017), *International Conflicts* (Ihor Izhnin, Svitlana Pyk, Kostiantyn Polishchuk, 2019).

Training of international lawyers is performed by two departments – the Department of International Law and the Department of European Law. The departments teach courses of International Public Law; International Private Law; International Humanitarian Law; Law of International Organizations; Law of International Treaties; Diplomatic and Consular Law; International Customs Law; Law of the European Union; Comparative Law; International Economic Law; Fundamentals of Advocateship and Notary Process; Legal Protection Abroad.

The lecturers of the Department authored textbooks and manuals *Diplomatic and Consular Law* (Vasyl Repetskiy, 2002), *Public International Law* (ed. Vasyl Repetskiy, 2012), *International Humanitarian Law* (Vasyl Repetskiy, Volodymyr Lysyk, 2007), *International Private Law* (Halyna Fedyniak, 2009), *Peaceful Means of Regulation of International Disputes* (Volodymyr Hrynchak, 2016), *International Criminal Law (Cooperation of States in Combating Crime* (Volodymyr Hrynchak, Ihor Zeman et al., 2019), *European Environmental Law* (Mykhaylo Mykiyevych et al, 2004), *European Social Policy: Economic and Legal Aspects* (Oksana Holovko-Havrysheva, Taras Shevchuk, 2010).

The Department of European Law initiated a series of translations of textbooks on the European law by leading European scientists, namely Rudolf Streinz *European Law* (2009), Matthias Herdegen *European Law* (2008).

Bachelors and Masters of International Economic Relations are trained by two departments – the Department of International Economic Relations and the Department of International Economic Analysis and Finance.

Main attention is paid to Commercial Diplomacy, Management and Customs Regulation of Foreign Economic

Activity, Transborder Cooperation, International Management, International Finance as well as Economy and Finance of the European Union. This is achieved through teaching such modern courses as World Economy; Modern Foreign Economic Policy; International Economic Relations; Economic Diplomacy; International Business; Innovative Management; Management of International Projects; Regional Policy and EU Structural Funds; International Finance and Financial Institutions; Currency Policy; Financial Analysis; Finance and Banking. Among the publications of the Departments of special interest is a unique Ukrainian-Canadian Manual *Commercial Diplomacy: Trade Policy and Law* (2005), *English-Ukrainian Dictionary of International Economy* (Ihor Hrabynskiy, Bohdan Lapchuk, 2001), *Regional Policy of the European Union* (Hryhoriy Shamborovskiy, 2011), *International Commercial Law* (Oleh Malskyy, Antonina Yaholnyk, 2005), *Monetary Policy* (Bohdan Lapchuk, 2008), *State Regulation of Foreign Economic Activity* (Nataliya Horin, 2008), *History of International Economic Relations* (ed. Ihor Hrabynskiy, 2013), *Management of European Economic Integration* (ed. Svitlana Pysarenko, 2012), *Economy and Foreign Economic Ties of Ukraine* (Svitlana Pysarenko, Liliya Ukrayinets', 2015), *Foreign Investments in the Economy of Ukraine* (Andriy Pekhnyk, 2007).

Specialists in specialty «Country Studies» are trained by the Department of Country Studies and International Tourism. The Department provides for specializations «The European Union,» «Policy, Economy and Law of the Nordic Countries,» «Economics and Organization of International Tourism and Services,» as well as teaching courses Country Studies; Political Regionalism in the Modern World; International Integration and Globalization; Territorial Political Organization of the

World Space; Geopolitical and Geoeconomic Interests in the World Politics; the European Union: Structure, Functions, Mechanisms; Foreign Policy of the European Union; Common Policies of the EU; Institutional Fundamentals of the Interaction of Ukraine and the European Union; Local Government and Civil Society; Fundamentals of Management of International Tourism; Tourist Country Studies.

The staff of the Department published the following textbooks: *Theoretical Fundamentals of Country Studies* (Nataliya Antoniuk et al., 2011), *Political Geography of the World* (Stepan Trokhymchuk, Oleksandra Fedun', 2007), *International Tourism and Service Sector* (Marta Malska, Nataliya Antoniuk, 2008), *Baltic Sea Region (Culture, Politics, Society* (ed. Markian Malskyy, Nataliya Antoniuk, 2005), *Foreign Policy of Countries of Western Europe* (Ihor Zin'ko, 2015), *European Union: Politics, Economy, Law* (Nataliya Antoniuk, Mykhaylo Mykiyevych, Nataliya Romaniuk, 2005).

Of special interest is an international English language program «Baltic-Black Sea Regional Studies.» This Master Program financed by the European Commission within the Erasmus+ Program is a timely response to the intensification of regional Baltic-Black Sea international cooperation with participation of foreign partner universities from Sweden, Estonia, Poland, Lithuania and Ukraine along the line European North-South and the realization of large-scale geopolitical projects of Trimarium, Europe of the Carpathians, Lublin Triangle. The aim of the program is to provide training of specialists for diplomatic services of the countries of Baltic-Black Sea region, political institutes and institutes of civil society, firms and companies.

Following the traditions of the Diplomatic Studies of the last century and proceeding from the requirements of today,

the process of training modern generation of specialists in International Relations necessarily includes professional mastering of foreign languages. This function is performed by the Department of Foreign Languages of the Faculty of International Relations which provides for the teaching of a wide range of foreign languages:

First foreign language – English, German, French, Italian, Swedish, Norwegian;

Second foreign language – English, German, French, Spanish, Italian, Norwegian, Estonian;

Third foreign language – together with the Departments of Slavonic Philology and Polish Philology – Czech, Polish, Croatian and other Slavic languages.

Special emphasis in the work of the Department is made on the Theory and Practice of Diplomatic Translation and Interpretation. The staff of the Department published the first in Ukraine *English-Ukrainian Diplomatic Dictionary* (ed. Ihor Byk, 2006), and an original manual for students of International Relations – *Practical Course of English for Students of International Relations* (ed. Olena Zaruma, 2008), *English For International Relations* (Dmytro Turchyn, 2011), *English for Politics* (Dmytro Turchyn, 2005), *Diplomacy in German: Manual for Students of the Faculty of International Relations* (Volodymyr Kamyanets, 2009), *Fundamentals of Translation for Students of Faculties of International Relations* (Ihor Byk, 2014), *English-Ukrainian Dictionary of International Relations and Diplomacy* (Nataliya Kashchyshyn, 2014), *English-Ukrainian Glossary of Abbreviations and Acronyms used in International Relations, Economics and Law* (Olha Luchuk, 2016).

The system of teaching foreign languages is successfully supplemented by the experience and practice of famous Ukrainian translators – Associate Professors and lecturers of

the Department – Ihor Byk, Olha Luchuk, Nataliya Ivanychuk, Volodymyr Kamyanets, Lidiya Kitsyla, Markiyan Sokalskiy and others.

Students of the Faculty may test and consolidate the acquired theoretical knowledge during different internships, including that at the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, other Ministries and departments, Committees and Commissions of the Verkhovna Rada of Ukraine, Ukrainian Embassies and Consulates abroad, Representation of the Ministry of Foreign Affairs in Lviv, Honorary Consulates of different countries. Lviv University concluded an agreement with the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine on training specialists for the foreign policy service, which enables Ukrainian diplomats to participate directly in the teaching process and share practical experience, and students to deepen and enlarge their theoretical knowledge, acquire practical skills, define prospects more realistically.

The experience of the functioning of leading world schools confirms that every respectable educational institution in the sphere of diplomacy and international relations must base itself on and use in its everyday activity its own scientific and research potential. The opinion of scientists and experts becomes increasingly necessary and indispensable in political decision making. In the words of a famous Polish scientist and diplomat Adam Rotfeld, "the formation of political strategies is not the duty of Academic environments, they may suggest only certain "threshold" criteria, on which main actors of regional and global international scene should rely in their negotiations."[120]

[120] Rotfeld A.D. Porządek międzynarodowy, Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga, Warszawa 2017. S. 47.

The scientific image of the Faculty is formed by the investigations of its Departments which cover a wide sphere of the most topical issues of today: the place and role of Ukraine in the conditions of transformation of the global system of international relations, political economic problems of Ukrainian integration into the European Union, economic analysis of structural transformation of investment potential in regions and countries of the world, peculiarities of regional development in the context of modern geopolitical transformations, Ukraine in modern international legal relations, institutional legal mechanisms of the implementation of European legal standards into the national law order of Ukraine. This list of research topics is supplemented by investigation of linguistic pragmatical and methodical aspects of the discourse of international relations.

The result of the successful research work of the scientists of the Faculty is the defense of more than 100 theses of Candidate of Sciences and 10 theses of Doctor of Sciences. The staff of the Faculty published dozens of monographs, hundreds of scientific articles, organized a great number of conferences. The Faculty regularly publishes *Visnyk of the Lviv University. Series International Relations.* A substantial contribution in the scientific life of the Faculty is made by Faculty research centers – International Security and Partnership Center, Institute of European Integration, Center of Nordic Countries, Center for American Studies, Information Center of the European Union, Coordination Center of International Dialogue Ukraine-EU, Western Ukrainian Research Center in European Studies (Jean Monnet Center of Excellence), Center of Innovative Knowledge of the World Bank. They not only ensure wide international contacts of the Faculty, transmit progressive ideas and new trends of conducting research,

but also often specially provoke and exacerbate discussions of the most important issues of international life, evoke lively reaction of politicians, experts and students.

Academic discussion are often joined by scientifically motivated students – members of a unique youth professional organization "Young Diplomacy", Council of Young Scientists, students scientific circles – regularly issuing their publications – journal *Young Diplomacy* and a collection of scientific publications of young lecturers, post- and undergraduate students.

From the very beginning of its existence the Faculty of International Relations considered international cooperation as an organic part of its functioning and an important strategic resource of the development and modernization. The Faculty has established fruitful international contacts with a large number of foreign Universities of Poland, the Czech Republic, Great Britain, the USA, Canada, Sweden, Germany, Estonia, Lithuania, Latvia, Georgia, Switzerland. The Faculty realizes common English language Master programs with universities of Lund (Sweden), Poznan (Poland), Vilnius (Lithuania), Tartu (Estonia), Taras Shevchenko National University of Kyiv, Odessa I. I. Mechnikov National University, Mariupol State University – «Baltic-Black Sea Regional Studies», double degree Master program «International and European Law» with Vilnius University, double degree program in European Law with the University of Valencia (Spain). The international cooperation enables advanced training of the staff of the Faculty in universities of the European Union, the USA and Canada, and within the staff mobility program to engage prominent professors, practical diplomats and lecturers of foreign languages from the international academic market.

The Faculty effectively uses all possibilities of international academic cooperation and attraction of financial resources from the European Union (the staff of the Faculty realized two TEMPUS projects. The EU program of international student exchanges «Erasmus Mundus» and «Erasmus+». Three Jean Monnet Actions (Subnational Dimension of the EU. Summer courses in European Law and Politics) function at the Faculty. There is a large number of bilateral and regional projects of university cooperation. Besides the intensified traditional bilateral cooperation the Faculty realizes the mechanism of the so-called «network cooperation», that is, the participation of the Faculty in consortiums and regional associations (Baltic University, virtual program «The Carpathian University» within the EU operation program «Europe of the Carpathians». There is an initiative of the establishment of Central-East European network of Faculties of International Relations.

Like the Diplomatic Studies of the 1930s-1940s, the present-day Faculty of International Relations takes special pride in its graduates.

For almost thirty years of the existence of the Faculty more than one thousand young people graduated from it. Many of them occupy high government positions, became professional Ukrainian diplomats, reached significant success in political life, business and science in Ukraine and abroad.

It is quite natural that special attention is paid to the diplomatic service – career dream of many students of the Faculty of International Relations. Close cooperation of Lviv University with the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine enabled more than a hundred of graduates to enter the Ukrainian diplomatic service. Danylo Lubkivsky and *Vasyl Bodnar became Deputy Foreign Ministers of Ukraine,* Andrij Sybiha, former Head of the Department of Consular Service

of MFA, is now Ambassador of Ukraine to the Republic of Turkey, Andriy Melnyk - Ambassador of Ukraine to the Federal Republic of Germany, Andriy Beshta – Ambassador of Ukraine to the Kingdom of Thailand, Mykhaylo Vidoynyk – Ambassador of Ukraine to the Kingdom of Denmark. Dozens of graduates of the Faculty occupy high diplomatic posts - consuls general, directors of departments, minister-counselors. Broad opportunities open before Lviv specialists in international relations in the public service: Volodymyr Demchyshyn – Minister of Energy and Coal Industry of Ukraine (2014-2016), Volodymyr Omelyan – Minister of Infrastructure of Ukraine (2016-2019), Yurii Heletii – Deputy Minister of Finance of Ukraine, Viktor Dovhan' – Deputy Minister of Infrastructure of Ukraine for European Integration (2016-2019), Mikola Kuz'o – Deputy Minister of Ecology and Natural Resources (2016-2019), Roman Tchouprynenko – Deputy Minister of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine for European Integration, Markian Maskyy – Head of Lviv Regional State Administration.

Four graduates were elected deputies of the Verkhovna Rada of Ukraine: Ostap Yednak (8th convocation), Galina Vasilchenko, Rostyslav Tistyk, Sofiya Fedyna (9th convocation)

Many graduates became leaders of Ukrainian and international business (Vitaliy Vandrovych (Great Britain), Nestor Komarnytskiy, Liubomyr Kotsiumbas, Oksana Litynska (Great Britain), Yuriy Nazaruk, Nataliya Salo (Great Britain), Dmytro Symovonyk, Amdriy Stytsiuk), heads of large international law firms (Oleh Maskyy, Antonina Yaholnyk, Anton Podilchak, Ivan Horodyskiy), Doctors of Sciences, Professors of Ukrainian and foreign universities (Pavlo Blavatskiy (Australia), Vitaliy Panchenko (Australia), Yuriy

Sibilkov (the USA), Taras Tunytsia, Zoriana Makarukha, Markian Malskyy, Liliya Ukrayinets', Hryhoriy Shamborovskiy, Iryna Storonianska, Khrystyna Prytula, Anton Monayenko, Roman Kopych. Their successful diplomatic, political, public, business, legal, scientific careers, like those of hundreds others, is a vivid confirmation of vitality and viability of the diplomatic school and traditions of Lviv University.

Title page John Dryden.
The Satires of Decimus Junius Juvenalis:
And of Aulus Persius Flaccus (4th ed. London, 1711)

AFTERWORD

(trans. from Ukrainian Dr. Ihor Byk)

«Nullum numen habes, si sit prudentia: nos te, nos facimus,
Fortuna, deam caeloque locamus»
Juvenal[121]

Rich in traditions, ideas, concepts, schools, academic past and dynamic innovatory University present clearly demonstrate the fact that the science of International Relations is experiencing again a period of its prosperity. The demonstration of this is the speed and the level of the development of the Faculty of International Relations, professional success of its graduates and constant interest to this branch of knowledge among students. Like ninety years ago, diplomatic science forms an indissoluble duet with the science of international law, organically combining in it two ancient philosophical senses of the logo of the Faculty: *Concordia inter populos*[122] and *Pacta sunt servanda*.[123]

The Diplomatic Studies were founded within the Faculty of Law, and the teaching process was carried out not only by the staff of the Department of International Law and General Science of State, but also by professors of Geography, History, Economics and Foreign Languages.

[121] If there is wisdom, Fortune, you have no power: it is we who make you a goddess and place you in the sky.
[122] Harmony among the people.
[123] Agreements are to be honored.

Today, Lviv School of Diplomacy is a separate and self-sufficient institution which continues training both of modern international lawyers and classical diplomats, specialists in international relations and international economists.

But today the issue of the future of diplomatic and international legal science is still on the agenda. From the position of rational narrative of the modern science it is clear that future cannot be exactly foreseen and it is very difficult to forecast. Some scientists believe that now we again go through the period of crisis of the development of international law and international relations[124] underlining with hope that very often such a crisis is a powerful instrument of their development. The fundamental question of today is a deep penetration and the primacy of international law in all spheres of international life as a carcass of the modern international system. Being asked, if the world today needs new rules and whether we will have the world without rules, Henry Kissinger in his monograph *World Order* makes a very essential remark that the world order should be built up, it cannot be imposed and it should rely on two components: a set of generally recognized rules, which define the limits of admissible actions, and balance of forces which limits the possibilities of one international actor to subordinate all others through violation of these restrictions![125]

International law and diplomacy become indissoluble elements of the world political process and as spheres of professional activity they are radically transformed, changing their forms. Minister of Foreign Affairs of Ukraine Dmytro

[124] Krieger H., Nolte G. The International Rule of Law – Rise or Decline? – Approaching Current Foundational Challenges. The International Rule of Law – Rise or Decline? Oxford University Press, 2019. P.3, 4.

[125] Kissinger H. Porządek światowy, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2016. S. 16.

Kuleba speaks about technological revolution of diplomacy which is based on three engines: artificial intellect, cyberspace and smartphone generation.[126] Adherents of technological progress in the sphere of communication are sure that it will promote democratization, increase requirements to global social goods and other advantages, which may be secured by the international law[127].

Digital diplomacy, Facebook and Twitter diplomacy, electronic diplomacy and a great number of "other" diplomacies today use information communication technologies to reach old classical foreign policy objectives – protection of national interests of the state, securing international guarantees of national security and territorial integrity, formation of positive image and active role in modern international system. It becomes obvious that resolution of sensitive crisis issues of modern development and numerous "hot" conflicts is possible only through active diplomacy. Here one should mention very topical appeal of Ambassador Wolfgang Ischinger, Head of the Panel of Eminent Person on European Security as a Common Project "Back to Diplomacy" to return "to diplomacy; a robust diplomatic process designed to replace mutual recrimination with rebuilding trust: not military activity, not propaganda, not rhetoric – but a process that explores our common problems carefully, confidentially and systematically."[128]

---

[126] Кулеба Д. Дипломатія майбутнього. Українська правда. 06.10.2020. URL: https://blogs.pravda.com.ua/authors/kuleba/5a3cc08726814/

[127] Trachtman, Joel P. The Future of International Law: Global Government. Cambridge University Press, 2013. P.83, 84.

[128] Back to Diplomacy. Final Report and Recommendations of the Panel of Eminent Persons on European Security as a Common Project. November 2015. P.3. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/2/5/205846.pdf

Diplomacy is to undergo quick and irreversible changes, but the art of peaceful resolution of interstate, regional and global conflicts will always be in demand. That is why it is sure that the slogan "Back to Diplomacy" will have the right to exist for a long time from now, as far as the grandeur of a state is defined by the quality of its diplomacy[129], and the future generation of Ukrainian diplomats is to answer a question how to create a powerful system of foreign policy knowledge "strong enough to make Ukraine an important exporter of ideas in the sphere of international relations."[130]

[129] Зленко А. Зовнішньополітична стратегія і дипломатія України. Київ, 2008. С. 81.

[130] К. Грищенко. Виступ перед викладачами та слухачами Інституту міжнародних відносин і Дипломатичної академії МЗС України. 22 грудня 2003 р. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/152957-ukran_yak_nkoli_ranshe_potrbna_pragmatichna__realstichna_diplomatya_pdkreslyu_kostyantin_grishchenko_116368.html

Наукове видання

Маркіян Мальський
Ігор Земан

Львівська школа дипломатії

**ДИПЛОМАТИЧНІ СТУДІЇ
У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

*За підтримки
Департаменту міжнародної технічної допомоги
та міжнародного співробітництва*

Редактор *Н. Й. Плиса*
Комп'ютерне верстання *Н. М. Лобач*
Обкладинка *В. О. Роган*

Формат 60х84/16. Умовн. друк. арк. 7,1.
Тираж 150 прим. Зам.

Видавець і виготовлювач “Коло”
вул. Бориславська, 8, м. Дрогобич, Львівської обл., 82100
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 498 від 20.06.2001 р.